శ్రీ రస్తు.

శ్రీ మహాలక్ష్మ్యై నమః.

శ్రీ సూక్త భాష్యం

శ్రీ విద్యారణ్య భాష్యం, పృథ్వీధరాచార్య భాష్యం, శ్రీకంఠ భాష్యం, శతానందవృత్తి, ప్రతి మంత్రమునకును ఋషి దేవతా ఛందస్సులు, అంగన్యాస కరన్యాసములు, ధ్యానము సచిత్రము, యంత్రోద్ధారము సచిత్రమును, వీనికి తెనుగు తాత్పర్యమును - సౌభాగ్య లక్ష్మ్యుపనిషత్.

బెంగుళూరు,

బ్రహ్మశ్రీ॥ సిద్ధాంతి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారి

శిష్యుడగు,

చావలి - రామస్వామి శాస్త్రిచే

మదరాస్.

వసుమతీ నామక ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి, ప్రచురింపబడెను.

జయ సం॥ ఆశ్వయుజ మాసము.

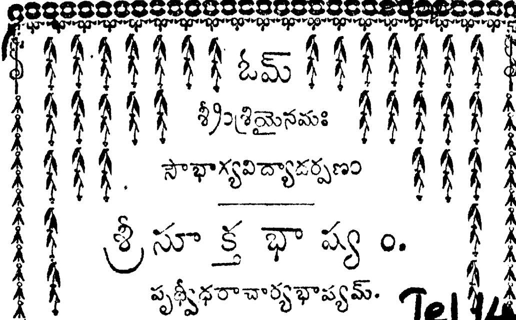
౧౯౫౪ అక్టోబరు నెల.

Sanskrit

SRI SUKTA BHASHYAM

Telugu Teeka

Cr

ఓమ్

శ్రీ శ్రియై నమః

సౌభాగ్యవిద్యాదర్పణం

శ్రీ సూక్త భాష్యం.

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యమ్.

ఓం॥ అస్య శ్రీహిరణ్యవర్ణామితి పంచదశర్చస్య శ్రీసూక్తస్య। ఆనందకర్దమ చిక్లీతేందిరాసుతా మహర్షయః। శ్రీరగ్నిర్దేవతా। ఆద్యాస్తిస్రోఽనుష్టుభః। చతుర్థీ బృహతీ। పంచమీషష్ఠ్యౌ త్రిష్టుభౌ। తతోఽష్టావనుష్టుభః। అన్త్యా ప్రస్తారపఙ్క్తిః। హిరణ్యవర్ణామితి బీజం। తాంమఆవహ జాతవేద ఇతి శక్తిః। కీర్తిమృద్ధిం దదాతుమే ఇతి కీలకం। మమ శ్రీమహాలక్ష్మీప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః। ఓం శ్రీమితి బీజాభ్యాం జలేన [illegible] కుర్యాత్ - అథాఙ్గన్యాసః। హిరణ్యవర్ణామితి శిరసి - తాంమఆవహ జాతవేద ఇతి నేత్రయోః - అశ్వపూర్వామితి కర్ణయోః - కాంసోస్మితామితి నాసికాయాం - చన్ద్రాం ప్రభాసామితి ముఖే - ఆదిత్యవర్ణామితి కంఠే - ఉపైతుమామితి బాహ్వోః - క్షుత్పిపాసామితి హృదయే।

గంధద్వారామితి నాభౌ - మనసః కామమితి గుహ్యే - కర్దమేనేతి పాదయోః। అపస్సృజంత్వితి ఊర్వోః - ఆర్ద్రాంపుష్కరిణీం పుష్టిమితి జాన్వోః - ఆర్ద్రాంయః కరిణీమితి జంఘయోః - తాంమఆవహజాతవేద ఇతి పాదయోః॥ ఇత్యంగేషు విన్యస్య ॥ అథకరన్యాసః - ఓంనమోభగవత్యై మహాలక్ష్మ్యై ఇతి విశేషణం ప్రతిన్యాసం యోజయేత్ - హిరణ్యవర్ణాయై అంగుష్ఠాభ్యాంనమః। హరిణ్యై తర్జనీభ్యాంనమః। సువర్ణరజతస్రజాయై మధ్యమాభ్యాంనమః - చంద్రాయై అనామికాభ్యాంనమః। హిరణ్మయ్యై కనిష్ఠికాభ్యాంనమః। లక్ష్మ్యై కరతలకర పృష్ఠాభ్యాంనమః - ఏవంహృదయాదిన్యాసః। భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానం॥ అరుణకమలసంస్థా తద్రజఃపుంజవర్ణా। కరకమలధృతేష్టాభీతియుగ్మాంబుజాతా। మణిమకుటవిచిత్రాలంకృతిః పద్మమాలా। భవతుభువనమాతా సంతతం శ్రీశ్శ్రియైనః॥ కమలంకలశంధేనుం జ్ఞానముంజలిమేవచ। పద్మముద్రాం ప్రదర్శ్యాథ శ్రీసూక్తంప్రజపేద్బుధః॥ మనుః॥

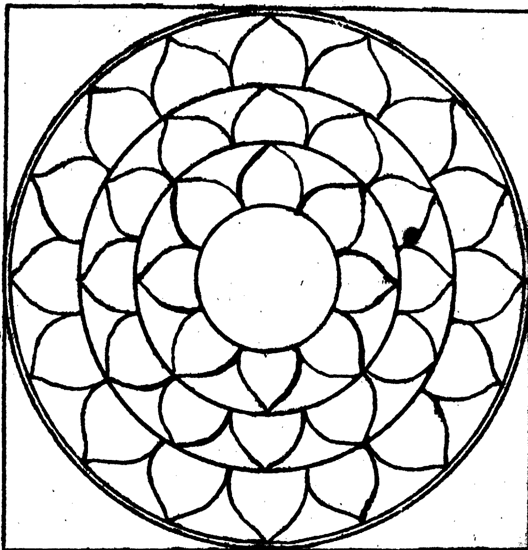
ఓం హిరణ్యవర్ణాంహరిణీం సువర్ణరజతస్రజాం।

....

యస్యాం హిరణ్యం ప్రభూతంగావో
దాస్యోశ్వాన్విందేయం పురుషానహం॥౧౫॥

ఇతి పంచదశ ఋచోజపేత్॥

శతానందవృత్తిః.

ఓంహిరణ్యవర్ణేత్యస్య పంచదశర్చస్య సూక్తస్య । జాతవేదాగ్నిర్దుర్గామహాలక్ష్మీర్దేవతా। శ్రీంబీజం - హ్రీంశక్తిః- క్లీంకీలకం - లక్ష్మీప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః । హ్రామిత్యాది షడంగన్యాసః॥ ధ్యానం॥ యా సా పద్మాసనస్థా విపులకటితటీ పద్మపత్రాయతాక్షీ గంభీరావర్తనాభిస్తన భరనమితా శుభ్రవస్త్రోత్తరీయా । లక్ష్మీర్దివ్యైర్గజేంద్రైర్మణిగణఖచితైః స్నాపితా హేమకుంభైర్నిత్యంసా పద్మహస్తామమ వసతు గృహే సర్వమాంగల్యయుక్తా ॥ ఇతిధ్యాత్వా ముద్రాఃప్రదర్శ్య సూక్తం ప్రజపేత్॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

శ్రీసూక్తయంత్రం వక్ష్యామి మహాలక్ష్మ్యావిశేషతః। సర్వసౌభాగ్యదంపుణ్యం సర్వపాపప్రణాశనం।

కర్ణికాకేసరోపేతం వస్వాదిత్యదళంభవేత్ । షోడశం పత్రమాలిఖ్య భూపురేణసమన్వితం।

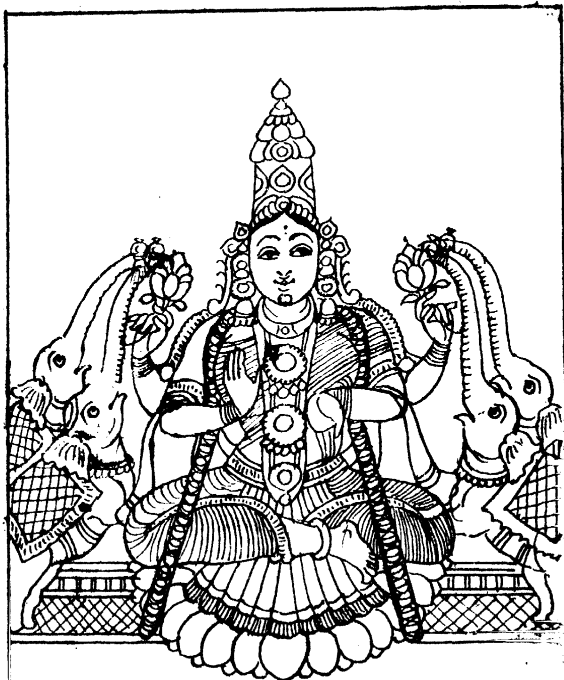
శ్రీబీజంసాధ్యసంయుక్తం కర్ణికాయాంవిలిఖ్యతు । వస్వాదిత్యద్వ్యష్టసంఖ్యా పత్రేష్వపియథాక్రమం । శ్రీసూక్త ఋచమ

ర్థార్థ మా ఖ్యచతేతో బహిః । యశ్శుచిః ప్రయతో భూత్వా ఋచా
మాతృకయాపిచ । సంవేష్ట్యచధరాబింబే కోశేహృ శ్రియమాలిఖేత్.

శ్రీసూక్తయంత్రమేతత్తు ధారయేద్యోయథావిధి - పుత్రారోగ్యధరాధాన్య ధనగోసత్యశాలినీం - లబ్ధ్వాతుబహుళాం లక్ష్మీం జీవేచ్ఛరదాంశతం - ఇదంయంత్రం తామ్రపత్రే లిఖిత్వాతు సుబుద్ధిమాన్ - హుత్వాశ్చైస్సక్తుసంవీతం సంస్థాప్యాంకణభూతలె - పరిచారయుతాంలక్ష్మీం పూజయేత్పూర్వమార్గతః - చతుర్థ్యంతేనసూక్తేన మహాలక్ష్మీంసమర్చయేత్ - సర్వాణ్యప్యుపచారాణి సూక్తైనైవతుకారయేత్ - దేవీంసాదరణం పూజ్య శ్రీబలించవిధాయచ - ఏవమాచరతః పుంసో వర్ధంతే సర్వసంపదః- పుత్రైః పౌత్రైస్తథాదారై రిష్టైశ్చవివిధైర్ధనైః - నానైరశ్వైరసంఖ్యాతై ర్గోభిస్సవృషభైరపి - తస్మిన్గృహే మహాలక్ష్మీ ర్వసత్యాభూతసంప్లవం - భూతప్రేతపిశాచాద్యా ర్మహారోగైర్నబాధ్యతే - అపమృత్యుశ్చనైవాస్తి తస్మిన్దేహే చతుర్ముఖ - సర్వైశ్వర్యం గృహేతస్యన్నృత్యంతి నిధయస్సదా - అచలాశ్రీ ర్మహాలక్ష్మీ ర్వసతిం కురుతేసదా. ఋగ్వేదే శ్రీసూక్తే ప్రథమాఋక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే (శ్రీభగవాన్-సూక్తస్యైవవిధిప్రోక్తం

உ

ప్రశ్యైకంచవదామ్యహం) అస్యశ్రీ శ్రీసూక్త ప్రథమఋక్
మహామంత్రస్య - జాతవేదఋషిః - అనుష్టుప్ ఛందః - సర్వ
సౌభాగ్యదాయినీ శ్రీమహాలక్ష్మీర్దేవతా - హిరణ్యవర్ణామితిబీజం-
స్వాహాశక్తిః- శ్రీంహ్రీంక్లీంకీలకం। (శ్రీంబీజం - హ్రీం శక్తిః
క్లీం కీలకం।ఇతి శ్రీ నందవ్రతౌ -) శ్రీసూక్త ప్రథమఋఙ్మహా
మంత్ర ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః - హిరణ్యవర్ణాం - అంగు
ష్ఠాభ్యాంనమః - హరిణీం - తర్జనీ - సువర్ణ రజతస్రజాం -
మధ్యమా - చంద్రాం - అనామికా - హిరణ్మయీం - కనిష్ఠికా
భ్యాం - లక్ష్మీం- కరతలకర - నమః - ఏవంహృదయాదిన్యాసః -
ధ్యానభేదం ప్రవక్ష్యామి సర్వసౌభాగ్యసిద్ధయే ॥ కాంత్యా కాంచ
నసన్నిభాం హరిణీ ప్రఖ్యాశ్చతుర్భిర్గజైర్హస్తోత్క్షిప్తహిరణ్మయా
మృతఘటైరాసిచ్యమానాం శ్రియం । నానారత్న సముజ్జ్వలాం
కరలసత్పద్మాం కిరీటోజ్జ్వలాం క్షౌమాబద్ధనితంబ బింబలసితాం
వందేరవిందస్థితాం । పంచపూజా.

ఋగ్వేదే శ్రీసూక్త ప్రథమాఋక్.

ఓమ్॥ హిరణ్యవర్ణాంహరిణీం సువర్ణరజత స్రజామ్
చన్ద్రాంహిరణ్మయీంలక్ష్మీంజాతవేదో మ ఆవహ॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యమ్.

ఓమ్॥ వేదార్థస్య ప్రకాశేన తమోహార్దం నివారయన్ ।
పుమర్థాంశ్చతురో దేయాద్విద్యాతీర్థమహేశ్వరః॥ *

ప్రథమపఙ్క్తౌ ప్రథమర్క్॥ హిరణ్యవర్ణా మిత్యాదికా । హే జాతవేదః - జాతప్రజ్ఞ - అగ్నే త్వం। హిరణ్యవర్ణాం - హిరణ్యస్య సువర్ణస్యేవ వర్ణో యస్యాస్తాం । హరిణీం - హరిత వర్ణాం, హరిణీ రూపధరాం వా । "శ్రీర్భూత్వా హరిణీ రూపమరణ్యే సంచచార హ" - ఇతి పురాణాత్। సువర్ణరజతస్రజాం - సువర్ణస్య పుష్పాణి సువర్ణాని - ఏవం రజతస్య రజతాని, తేషాం స్రజో మాలా యస్యాస్తాం - స్రక్శబ్దశ్చ ర్యాత్పుష్పాణీత్యవగమ్యతే - పుష్పసాహచర్యాత్ పుష్పఫలేత్యాదినా లుక్ - ఆబంధైవ హాలస్రా నామ్, ఇత్యాది - యద్వా సువర్ణ రజత వికృతశృంఖలాం। సువర్ణ వర్ణో యస్యాస్తత్సువర్ణం యద్రజితంచ తత్పుష్పస్రజాం తద్వికృత శృంఖలాంవా - చన్ద్రాం - చన్ద్రవత్ప్రకాశమానాం । తద్రూపేణ వస్థితాంవా। హిరణ్మయీం - హిరణ్యస్వరూపాం । హిరణ్యవిగ్రహాంవా। లక్ష్మీం - లక్షణవతీం। లక్ష్మీర్లాభాల్లక్షణాదితి నిరుక్తాత్ । ఏవం రూపాంశ్రియం। మే - మహ్యం - మదర్థం । ఆ

వహ - ఆహ్వయ। అగ్నేర్దేవహోతృత్వా దాహ్వానం తత్పఠన మితి భావః॥౧॥

హిరణ్యవర్ణామితి ప్రథమాఋక్। హే జాతవేదః - అగ్నే। హిరణ్యవర్ణాం - స్వర్ణకాంతిం। హరిణీం - హరితవర్ణాం హరిద్రాభాం। సువర్ణరజతస్రజాం - హేమరౌప్యమయకమలమాలాం। చంద్రాం - సకలజనాహ్లాదకారిణీం - హిరణ్మయీం - హిరణ్యస్వరూపాం। ఏతాదృశీం లక్ష్మీం మే - మమ సర్వాభీష్టసాధనాయ। ఆవహ - ప్రేషయ॥౧॥

శ్రీకంఠభాష్యమ్.

ఓం హిరణ్యవర్ణామితి సూక్తే నాగ్నిం ప్రార్థయేత్ - అగ్నిస్తుష్టో యజమానాయ శ్రియం ప్రయచ్ఛతి। అగ్నిస్తు రుద్ర ఏవ। రుద్రో వా ఏషో యదగ్నిః ఇతి శ్రుతేః। రుద్రో హి పురుషః। పురుషో వై రుద్రః ఇతి శ్రుతేః। తస్య పత్నీ భగవత్యేషైవ లక్ష్మీః। హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ ఇతి పురుషసూక్తోక్తేః। పురుషో హి మహాదేవశ్శివః - వేదాహమేతం పురుషం మహాంతమితి తత్రైవోక్తేః। తథా చ అగ్నిస్వరూపిణః పరమేశ్వరస్యోపాసనేన తచ్ఛక్తిభూతైశ్వర్యమహాలక్ష్మ్యాః ప్రాప్తిర్భవిష్యతీతి సిద్ధం। ధనార్థిభిరగ్నిరుపాస్య ఐశ్వర్యార్థిభిరీశ్వర ఇ

త్వాదిష్యతే । ఆరోగ్యం భాస్కరాదిచ్ఛేచ్ఛ్రియమిచ్ఛేద్ధుతాశనాత్। ఐశ్వర్యమీశ్వరాదిచ్ఛేన్మోక్షమిచ్ఛేజ్జనార్దనాదితి॥ సూక్తే ఋచః పఞ్చదశ। హిరణ్యవర్ణామితి ప్రథమా ఋక్। అస్యార్థః - హిరణ్యవర్ణాం - హిరణ్యవర్ణరూపాం । జ్ఞానమాత్మని భా సూర్యే చన్ద్రే జ్యోత్స్నా ఖే శబ్దధ్వనిః। వర్ణో హిరణ్మయీ ఘృతం త్వమసి గాత్రకే ఇతి శ్రీస్తుతావగస్త్యోక్తేః । హిరణ్యవర్ణాం మణిమాపురాం శ్రీం ప్రసన్నవక్త్రాం శుకపద్మహస్తాం। విశాలనేత్రీం ప్రణమామి గౌరీం వచోవిదం వాచముదీరయన్తీం ఇతి జైమిన్యుక్తేః। హిరణ్యవర్ణసదృగ్వర్ణాం వా । తప్తస్వర్ణసవర్ణాభామితి శ్రీపురాణాచ్చ । హరిణీం - హరిణీరూపాం । యజ్ఞో మృగరూపేణ ధావంస్తు పురాధ్వరే। రుద్రస్యాకృష్య తచ్ఛక్తిం మృగం జగ్రాహ వైష్ణవీం ఇతి వైవస్వతబ్రహ్మాణ్డపురాణోక్తేః। అథవా హరిణీం - హరిద్రాభాం హరిద్రావర్ణత్విట్త్వాద్వా - హరిణీం పూజయేద్దుర్గాం హరిద్రాభూషణభూషితాం ఇతి హరిద్రాగౌరీవ్రతకల్పోక్తేః । సువర్ణరజతస్రజాం - సువర్ణమయ్యః రజతమయ్యశ్చ స్రజః హారాః యస్యాస్తాం। చన్ద్రాం - చది ఆహ్లాదనే దీప్తౌ చ, రకి చన్ద్రామితి టాబంతం రూపం - ఆహ్లాదకాం ప్రకాశకాం చ। జ్ఞానానన్దస్వరూపిణీమితి యావత్ - చన్ద్రే విద్యమానా చాంద్రీ చన్ద్రికా చన్ద్రేతి

వివక్ష్యతే। పౌర్ణమాస్యాం చన్ద్రబింబే ధ్యాత్వా శ్రీలలితాం బి
తాం ఇతి హయగ్రీవోక్తేః। హిరణ్మయీం - వికారార్థే మయట్ -
హిరణ్యాత్మనా వికృతాం। తత్సువర్ణమభవత్ - ఇతి శ్రుతేః । పవి
త్రమయీం వా - పవిత్రం వై హిరణ్యం ఇతి శ్రుతేః - మూలప్రకృతే
ర్గుణతః పరిణామ్యోపాదానత్వేన సైవ హిరణ్య రూపేణ పరిణతేతి
భావః। హిరణ్యరేతసశ్శంభోశ్శక్తిః ప్రోక్తా హిరణ్మయీ । ధనా
ధ్యక్షిరుహ్యస్యైషా జాతవేదసి సర్వదా ఇతి కాళికా పురాణ వచ
నాత్। ప్రాచుర్యార్థే మయట్। హిరణ్మయీం - హిరణ్యప్రచురాం।
ప్రాచుర్యం చ స్వ సమానాధికరణ సజాతీయాల్పత్వరూపం స్వ
వ్యధికరణ విజాతీయాల్పత్వరూపం వా। తేన చ ధనాధికాం భాగ్య
సమృద్ధాం విత్తపూర్ణామితి భావః । లక్ష్మీం - శోభాసంపత్తిపద్మా
రూపాం। శోభాసంపత్తిపద్మాసు లక్ష్మీశ్శ్రీరపి కథ్యతే - ఇతి కోశా
త్। యద్వా లక్షణవతీం । లలితా శారదా లక్ష్మీరేకైవ భగవత్య
హో। తత్తల్లక్షణసంయుక్తా పురుషార్థప్రదా నృణాం ఇతి దేవీపురా
ణోక్తేః। తాదృశీం శ్రియం మమ హ్యా మావహ ఆకారయేతి జాత
వేదసమగ్నిం ప్రార్థయేత్ ॥౧॥

ఓమ్॥ హిరణ్యవర్ణామితి ఋక్ ప్రథమికే । హిరణ్యం
విష్ణురాఖ్యాత స్తస్య వర్ణస్తు వైష్ణవీ। లక్ష్మీర్హిరణ్యవర్ణేతి ప్రోచ్య

తైకనక్షత్రేతి శ్రీపురాణాత్॥ హరిణీం - హరిణీంతుహరేః పత్నీం హరిద్రవ్యపరిహారిణీం। ప్రపద్యేహం హరిద్రాభాం హరిణాక్షీంహిరణ్మయీమితి అథర్వణికస్తుతౌ॥ సువర్ణ రజతస్రజాం - పిశంగధవళాభిశ్చస్రగ్భిరన్వానసమా త్రిభిః। సౌవర్ణైకమలైసికాత్యంరాజతైశ్చ్రిభిర్విభూషితేతి మహాలక్ష్మీకోశే॥ చంద్రాం - చంద్రవత్ప్రకాశమానాం। చంద్రాంచంద్రనిభాస్యాం చపలాంచంద్రస్యసోదరీంకలయే। ఇతిసుధోద్ధరణే॥ హిరణ్మయీం - హిరణ్యరూపేణాభివ్యక్తాం। హిరంతౌరోవ్రజః, రమస్త్వికి, తన్మయీం - తన్మయంతిప్రచురాం। దంభోళ్యాత్మకదివ్యతేజః పుంజమంజుళాం రిపునిగ్రాహకాం పాపఘ్నీమితివా॥ లక్ష్మీం - లక్ష్మవతీం। జ్ఞానైశ్వర్యసుఖారోగ్యధనధాన్య జయాదికం। లక్ష్మయస్యాస్సముద్దిష్టంసా లక్ష్మీరితినిగద్యతే ఇతినిరుక్తసారోక్తేః॥ హేజాతవేదః శాస్త్రియోనేభోభగవన్ త్వదీయాం లక్ష్మీంమేమహ్యంఆవహ ఆకర్షయేతి యజ్ఞపురుషంప్రార్థయేత్। తేననారాయణః ప్రీతో లక్ష్మీంభక్తాయ దాస్యతీతిశ్రీవోక్తే॥౧॥

మన్త్రికల్పార్ణవే.

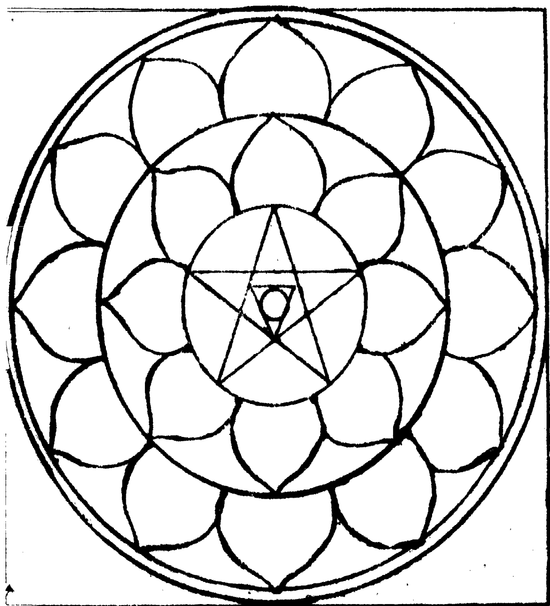
హిరణ్యవర్ణామిత్యుక్తాం శ్రీసూక్తప్రథమామృచం। శ్రీం హ్రీంక్లీమితివిన్యస్య హిరణ్యప్రతిమాంయజేత్। లక్ష్మీంసంపూజ్య

హరిద్రచూర్ణసౌవర్ణవంకజైః। రాజతైఃపుండరీకైశ్చ పూజయేద్వా సువాసినీః ॥ పూర్ణేందౌ పూర్ణకుంభేవా ధ్యాత్వా నారాయణీం పరాం। ప్రాహ్యాక్షమాలాం సౌవర్ణీం కమలాసనసంస్థితః॥ ఋచం తు ప్రజపేదాద్యాం ప్రత్యహం త్రిసహస్రకం। త్రిసంధ్యామేవం లక్షాంతే క్షీరైరయుతతర్పణం॥ సహస్రమాజ్యహోమశ్చ శతబ్రాహ్మణభోజనం । సువాసినీనాందశకం సాలంకారముపార్చయేత్॥ ఏకాంధేనుం సవత్సాంచ శ్రోత్రియాయ ప్రదాపయేత్। ఇత్థమక్షరలక్షాంతం యో జపేన్నియతవ్రతః । హిరణ్యపూర్ణస్తేజస్వీ ధనాఢ్యో భోగభాగ్యవాన్ । జీవేచ్చిరం శరీరాంతే చంద్ర సాయుజ్యమాప్నుయాదితి॥

ఇతి ప్రథమద్వివరణసహస్రమాప్తిః.

తాత్పర్యము ॥ లోకమునందు సుఖము నొసంగునది బంగారు, వెండియను ధనము. అది పుణ్యలభ్యము గాన సత్కర్మములచేత అగ్నియుపాస్యుం డగును. అతని యష్టి నారాయణుం డని వైష్ణవులు, రుద్రస్వరూపుం డని శైవులు, దుర్గాస్వరూపుం డని శాక్తులు ఈలాగున తత్తత్సమయోపాసకులు భావించెదరు. త్రిమూర్తులయందు గల రమాభారతీ గౌరీ స్వరూపిణి యగు పరశక్తి లక్ష్మి యనదగును. ఆమె బంగారువలె వెలుగు

చుండును. బంగారు వెండి పూలతో పూజింపబడి యుండును, చంద్రునివలె సంతోషము నొసంగుచు భాసిల్లి చంద్ర మండలమున ధ్యానింపబడ తగిన చంద్రసోదరి యగును. మరియు భక్తులకు బంగారమైనవలసి వచ్చునది, ఇట్టి లక్ష్మిని నాకు దయచేయుమని యజ్ఞేశ్వర స్వరూపుండైన భగవంతుని ప్రార్థించుట శ్రీసూక్తంబున ప్రథమ మన్త్రార్థము, ఈ మంత్రమును ద్విజాలు గురుముఖంబున నుపదేశము బొంది పరిశుద్ధులై నియత వ్రతమున నక్షరమున కొక లక్ష ప్రకారము జపము జేయవలసినది ౩౨ - లక్షల జపము బంగారిపూసల జపమాలతో పద్మాసనమున కూర్చుండి సూర్యాభిముఖముగ జపము చేయవలెను ఒక లక్ష జపము కాగానే ౧౦ వేల క్షీరతర్పణము, ౧౦౦౦ - ఆజ్య హోమములు, ౧౦౦ బ్రాహ్మణులకు సంతర్పణ, ౧౦ - ముత్తైదులకు అలంకార పూజ, ౧ - గోదానము చేయవలసినది - దినమునకు మూడు సంధ్యలలో, ౩ వేల జపప్రకారం ౩౪ - దినములకు ౧ - లక్ష జప మగుచున్నది. రెండు దినములు హోమ తర్పణాది శాంతి, ఈలాగున ౩౬ - దినములకు ౧ - లక్ష ప్రకారం ౩౨ - లక్షలకు సుమారు ౩౪ - సంవత్సరమునకు ఈ జపము పూర్ణమగుచున్నది. నియమముతో నవిచ్ఛిన్నముగ

జపింపవలయు, తక్కువ పక్షము ౭ - వేల రూపాయలు నెలవు కావలసినది - దేశ కాలక్రియా కర్తృద్రవ్య శుద్ధి కలిగియుండ వలసినది - శక్తుడైనపట్ల తానే చేయవలెను - అశక్తుడు బ్రాహ్మణ ద్వారా చేయింపవచ్చును, లక్ష్మీ ప్రసాదము వలన ధన ధాన్య భోగభాగ్య సంపదగలిగి వర్ధిల్లును. తుదకు చంద్రలోక ప్రాప్తి యగును. అనుప పన్నుడు శక్తికొలది చేసిన నంతకు తగిన ఫల మగునని॥శ్రీరస్తు॥

యంత్రోద్ధారము.

త్రికోణం పంచకోణంచ తథాష్టారమతఃపరం - ఆదిత్య పద్మంభూబింబ మేవంచక్రంసమాలిఖేత్ - బిందౌశ్రీ బీజమా లిఖ్య భూబింబాంతంమనుంలిఖేత్ - శాతకుంభమయేపత్రే లిఖి త్వా యంత్రముత్తమం - కంఠేనబాహుమూలేన శిరసాధార యేత్సుధీః.

పుత్రపౌత్రాదభిస్సార్థ మైశ్వర్యమతులంభవేత్ - ధాన్యం ధనంతథా క్షేత్రం రాజ్యంపుత్రంచబాంధవం - స్త్రియం మైత్రం తథాసర్వం లభతేయంత్రధృత్పుమాన్ - కృతఘ్నానాం కృతఘ్నా నాం దుష్కర్మనిరతాత్మనాం - దుశ్శీలానామశాంతానాం లక్ష్మీ

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యే.

చతురంగబలోపేతాం ధనధాన్యసఖేశ్వరీం - అశ్వారూఢామహం వందే రాజ్యలక్ష్మీం హిరణ్మయీం-

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

౧వంధ్యాత్వా జపేన్మంత్రం లక్షమాత్రమతంద్రితః

శ్రీసూక్తే ద్వితీయాఋక్.

ఓం॥ తాంమఆవహజాతవేదో లక్ష్మీమనపగామినీం।

యస్యాంహిరణ్యంవిన్దేయంగామశ్వంపురుషానహం॥౨॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

హేజాతవేదః - అగ్నే। త్వం। అనపగామినీం - అపగమనరహితాం, అనపాయినీమిత్యర్థః। తాం - వక్ష్యమాణాం। లక్ష్మీ। మే - మహ్యం। ఆవహ - ఆహ్వాయ। యస్యాం - శ్రీదేవ్యాం మాహూతాయాంసత్యాం। హిరణ్యం - సువర్ణం। గాం - ధేనుం। అశ్వం - వాజినం। పురుషాన్ - పుత్రమిత్రదాసభూతాన్। అహం। విన్దేయం - ప్రాప్నుయాం॥౨॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

హేజాతవేదః - త్రాతాగ్నే! యస్యాంలక్ష్మ్యామాగతాయాం సత్యాం। అహం। పురుషాన్ - పుత్రాదీన్। గాం - పశూన్।

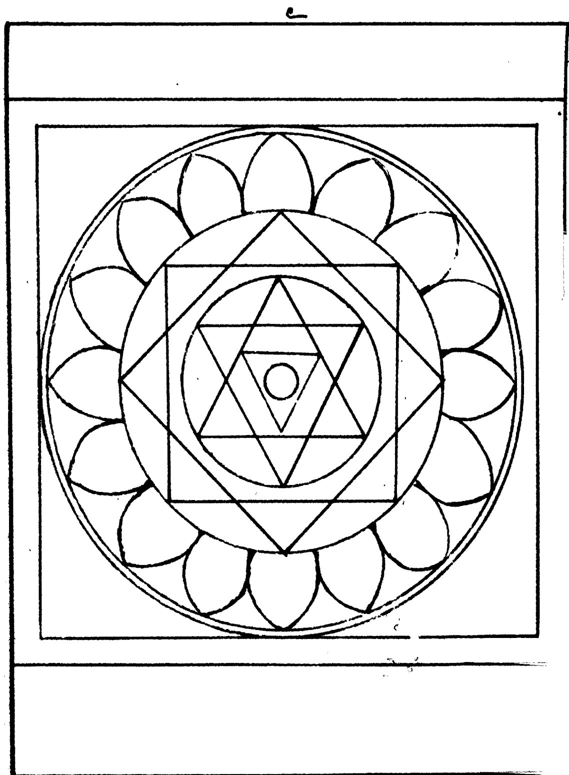
అశ్వం - తురగాదివాహనవిశేషాన్ । హిరణ్యం - కనకాదివస్తూని। విన్దేయం - లభేయం । తాం । అనపగామినీం - కదాచిదపి మాంత్యక్త్వా అన్యత్రగంతుమనుద్యుక్తాం మదేకాశ్రయనిష్ఠాం లక్ష్మీం । మే - మదర్థం - ఆవహ - ప్రేషయ॥౨॥

చిద్విలాసవివృతిః.

తాం - హిరణ్యవర్ణత్వాది లక్షణోపేతాం - అనపగామినీం - విష్ణోరనపాయినీంలక్ష్మీం - రాఘవత్వేభవత్సీతా రుక్మిణీ కృష్ణజన్మని । అన్యేష్వప్యవతారేషు విష్ణోరేవానపాయినీతి పరాశరపురాణాత్ । ఆవహేతి జాతవేదసంప్రార్థయేత్ । ఆగతాయాంచతస్యాం కింతేఫలమితిచేదుచ్యతే । యస్యామితి । యస్యామాగతాయాం హిరణ్యంగామశ్వం పురుషాంశ్చాహంవిన్దేయం । గావస్తథావాస్తి హిరణ్యమశ్వానితి రాజలక్ష్మీహృదయోక్తేః । శ్రీమిత్యాదిబీజత్రయేణన్యాసః। ధ్యానం॥ చతురంగ బలోపేతాం ధనధాన్యసుఖేశ్వరీం। అశ్వారూఢామహంవన్దే రాజలక్ష్మీం హిరణ్మయీం । ఇతి ॥౨॥

మంత్రకల్పార్ణవే.

ఋచంద్వితీయాం శ్రీసూక్తే ప్రతిసాయం సహస్రకం ।

పరిజపేన్నియతాహారస్స ప్రత్యక్షరసహస్రకం॥ త్రయస్త్రింశద్దినే రాత్రౌ స్వప్నేలక్ష్మీఃప్రసీదతి । శాన్తికర్మాదికంసర్వం ప్రాగుక్త వదుపాచరేత్॥ అవిఘ్నేనజపస్సిద్ధ్యేద్యదిలక్ష్మీప్రసాదతః । అన పాయాంశ్రియంయాతి హిరణ్యంగోనరాదికాన్ ॥ అనపాయా భవేల్లక్ష్మీస్తస్యజన్మనినాన్యథేతి॥౨॥ ఇతి ద్వితీయర్గ్వివరణం ॥ఓం॥

తా॥ ఓ యజ్ఞేశ్వరుడా - యేలక్ష్మీ నావద్దికి వచ్చినన్ నేను ధనమును, పశువులను, వాహనములను, సేవకులను, పుత్రాదులను, జెంది సుఖించెదనో అట్టి లక్ష్మిని నాకు దయజేయు మని ప్రార్థించుట॥ ఈ మంత్రమును నిత్యము సాయంకాలమున ౧౦౦౦౦ - తడవులు జపించినన్ ౩౩ - వ దినమున రాత్రి లక్ష్మీ దేవి స్వప్నమున ప్రత్యక్షమై వరమిచ్చును - శాంతి క్రమము జప విధి మొదలైనది మంత్ర శాస్త్రమున చెప్పబడియున్నది. ౩౩ - దినములు నిర్విఘ్నముగ జపము సిద్ధించితే భాగ్యము గలుగును ॥౨॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

బిందు త్రికోణషట్కోణం వసుకోణం కలాదళం - భూ కోణంచ లిఖేన్మంత్రీ బిందావేకాక్షరంలిఖేత్ - కలాదళాంతమా

త్రైకం మూలవర్ణాక్ష లిఖిత్వా తతః - భూకోణమాతృకాంవేష్ట్య లక్ష్మీ బీజేనసంయుతం.

ఉపరాగసమారభ్య ఆధారేసోమసూర్యయోః తద్రాజపిదాగ్రహణం మహాలక్ష్మీమనుసంస్మరన్ - సర్వసౌభాగ్యదం యంత్రం బాహుమూలేగళేథవా - ధారయేత్తు మహాలక్ష్మీ స్తత్రైవవసతి ధ్రువం - సహస్రకోటిదిక్షీర్ణం సర్వజాతైరలంకృతాం । మహీమకంటకాంప్రాప్య సర్వైశ్వర్య సమశ్నుతే.

శ్రీసూక్తే తృతీయాఋక్.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త తృతీయఋఙ్మహామంత్రస్య - ఆనంద ఋషిః - అనుష్టుప్ఛందః - శ్రీలక్ష్మీర్దేవతా ఉకారోబీజం - తకారశ్శక్తిః - శ్రీంకీలకం - సర్వసౌభాగ్యదాయినీ మహాలక్ష్మీ దేవతాప్రసాదసిధ్యర్థే జపేవినియోగః - అశ్వపూర్వాం - అంగుష్ఠాభ్యాం - రథమధ్యాం - తర్జనీ - హస్తినాదప్రబోధినీం - మధ్యమా - శ్రియం దేవీం - అనామికా - ఉపహ్వయే - కనిష్ఠి - శ్రీర్మాదేవీజుషతాం - కరతలక - ఏవం హృదయాదిన్యాసః ॥ ధ్యానం ॥ తటిత్కోటినాపూర్ణాం శశివసనకాంతాంకయుగళాం వరస్మేరాభీరాం కర

రితపద్మాంద్వినయనాం। లసద్ద్రివాం క్షౌమాంశుకవిశద వాఖే రసిజాం భజామిత్వాం దేవీం ప్రణతజనసౌభాగ్య జననీం - ంచపూజా

మంత్రః.

ఓం॥ అశ్వపూర్వాంరథమధ్యాంహస్తినాదప్రబోధినీం।
శ్రియందేవీముపహ్వయేశ్రీర్మాదేవీర్జుషతాం॥ ౩॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యమ్.

అశ్వపూర్వాం - అశ్వాః పూర్వేపురోగాః యస్యాస్తాం। రథమధ్యాం - రథాః మధ్యేయస్యాస్తాం। హస్తినాదప్రబోధినీం - హస్తినాంనాదేన బృంహితేనప్రబోధినీం ప్రకటీకృతజ్ఞాపికాం। దేవీం - దేవనశీలాం, ద్యోతమానాం వా। శ్రియం - శ్రయణీయాం సేవ్యరూపాం। ఉపహ్వయే - సమీపంప్రత్యాహ్వయే। విశ్వాశ్రీ దేవీః - దేవీశ్రీః। మా - మాం। జుషతాం - సేవతాం॥ ౩॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

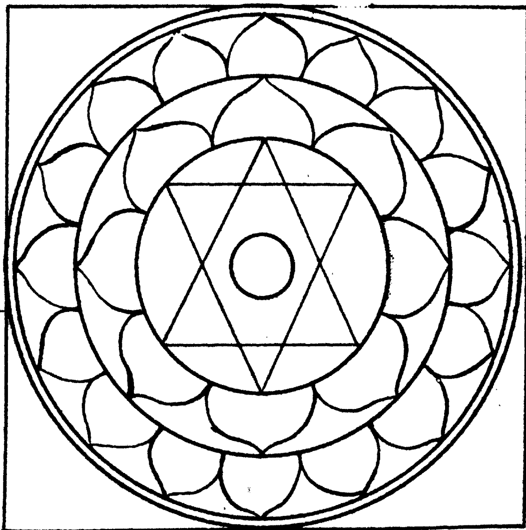
యస్యాస్సేనారూపాయా అశ్వాఃపురోగామిన స్తామశ్వపూర్వాం। రథాఏవమధ్యేయస్యాస్తాం రథమధ్యాం। అగమన

కాలే గజధ్వనీనాం జ్ఞాపయిత్రీం హస్తినాదప్రబోధినీం । దేవీం - క్రీడాదిలక్షణశీలాం । శ్రియం - లక్ష్మీం । అహం । ఉపహ్వయే - మత్సమీపమాగచ్ఛేత్యాహ్వయే। ఆహూతా చ మయా శ్రీదేవీః దేవీ। వచనవ్యత్యయశ్ఛాందసః। మా - మాం। జుషతాం - సేవతాం।

మన్త్రకల్పార్ణవే.

శ్రీసూక్తేతు తృతీయర్చః శ్రీబీజేనసమాయుతం। న్యాసంకృత్వాజపేన్నిత్యం ప్రాతః ప్రాతస్సహస్రకం ॥ ఆద్వాదశాబ్దాత్సిద్ధిస్స్యాద్ దన్యద్దుర్గావిధానవత్ । మంత్రసిద్ధో భవేద్రాజా శత్రూన్ జిత్వాలభేచ్ఛ్రియం॥ ౩ ॥

తా॥ సేనయందు గుఱ్ఱములు ముందు వెడలుచున్నవి రథములు నడుమ నడుచుచుండును, ఏనుగులధ్వని తెలియవచ్చుచుండును, అట్టి సేనా స్వరూపమైన రాజలక్ష్మిని పిలుచుచున్నాను. ఆమెవచ్చి నన్ను పొందని, ఇట్టి యర్థముగల ఈ మంత్రమును ప్రతి దినంబున ప్రాతః కాలమునందు ౧౦౦౦ - ఆవత్తుల ప్రకారం ౧౨ - సంవత్సరములు జపింప వలసినది. శ్రీంకారముతో చేరిన బీజన్యాసము తగును. మంత్రానుష్ఠాన జప సిద్ధిగల క్రమమంతయూ దుర్గాకల్పంబున జెప్పబడ్డది, ఈ మంత్రసిద్ధుడు రాజ్యము నేలును॥ ౩ ॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

షట్కోణం పూర్వమాలిఖ్య తద్బహిర్వసుపత్రకం కల- దళం తతః పశ్చాద్భూగృహం తద్బహిర్భవేత్ - బిందావరభ్యక పత్రేష్వగ్నిక్షేత్రి మతో మనుం - సంపూర్ణకమలాబీజై ర్మా హాత్మ్య కామపి - సర్వం దత్వా బిల్వఫలకే లిఖిత్వా యంత్ర ముత్తమం - సమారాధ్య మహాలక్ష్మీం సర్వావరణసంయుతాం - శ్రీసూక్తేనార్చయేల్లక్ష్మీం లక్ష్మీపుష్పేణ యోజయేత్ - షాణ్మాసం పూజనాత్తత్ర సర్వభాగ్యమవాప్నుయాత్ - ఏతద్యంత్రం యస్య గేహే పూజితం యత్రవర్తతే - తత్రసర్వసమృద్ధిస్స్యా న్నాత్ర కార్యవిచారణా - ఏతాం లక్ష్మీం జపేద్విద్వాన్ పురశ్చరణ మార్గతః - కర్మాన్ మహాదారిద్ర్య శ్చందనైః కుంకుమైరపి - పుష్పై రత్నైః గంధైరన్యై స్సర్వదా సేవ్యతే నరః -

శ్రీసూక్త చతుర్ఋక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

అస్య శ్రీ శ్రీసూక్త చతుర్ఋక్ మహామంత్రస్య ఆనంద ఋషిః - బృహతీఛందః - శ్రీలక్ష్మీర్దేవతా - శ్రాం - బీజం

హ్రీంశక్తిం - శ్రీంకీలకం - శ్రీలక్ష్మీదేవతా ప్రసాద జపేవినియోగః - కాంసోస్మితాం - అంగు - హిరణ్యప్రాకారాం - తర్జనీ - ఆర్ద్రాంజ్వలంతీం - మధ్యమాభ్యాం తృప్తాంతర్పయంతీం - అనామికాభ్యాంన - పద్మేస్థితాం పద్మవర్ణాం - కనిష్ఠికాభ్యాం - తామిహోపహ్వయేశ్రియం - కరతలకర - ఏవం హృదయాదిన్యాసః ॥ధ్యానం॥ యాసాపద్మాసనస్థా విపుల పద్మపత్రాయతాక్షీ గంభీరావర్తనాభి స్తనభరనమితా శుభ్ర త్తరీయా - లక్ష్మీర్దివ్యైర్గజేంద్రైర్మణిగణఖచితైస్స్నాపితా హేమకుంభైర్నిత్యంసా పద్మహస్తామమవసతుగృహే సర్వ యుక్తా - మంత్రం.

ఓం॥ కాంసోస్మితాం హిరణ్యప్రాకారా
మార్ద్రాంజ్వలంతీం । తృప్తాంతర్ప
యంతీం పద్మేస్థితాంపద్మవర్ణాం
తామిహోపహ్వయేశ్రియం॥౪॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

కాం - వాఙ్మనసాగోచరాం, బ్రహ్మరూప స్వ త్యర్థః । బ్రహ్మరూపాంవా । కోహితేనాద్యప్రజాపతే - ఇ

తరాత్ ; క ఇతి బ్రహ్మణో నామ, ఇతి పురాణాచ్చ । సోత్స్మితాం ఆ- ఈషత్ ఉత్ - ఉద్గతం, యత్ - స్మితం హాసః తేనసహితాం । ఉపాంత్యలోపశ్ఛాందసః । హిరణ్యప్రాకారాం - హిరణ్యస్యప్రాకారోవర్ణః ప్రకృష్ట ఆకృతిర్వాయస్యాస్తాం । ఆర్ద్రాం క్లిన్నాం । క్షీరోదధే రుత్పన్నత్వాత్ । ఆర్ద్రా నక్షత్రోత్పన్నాం ; రుద్రరూపాంవా । రుద్రశబ్దోత్రమూర్ధన్యస్వరాదిః । ఆర్ద్రయా రుద్రః ప్రథమాన ఏతిత్యాదౌ తథాదర్శనాత్ । అస్యా భావుకం , జ్వలంతీం - ప్రకాశమానాం । తృప్తాం - పూర్ణకామాం । అపిచ । తర్పయంతీం - భక్తాన్ మనోరథైరితి శేషః । పద్మేస్థితాం - పద్మే నివసంతీం । పద్మవర్ణాం - కమలసచ్ఛాయశ్చ్ఛవిం । తాం -ప్రసిద్ధాం శ్రియం । ఉపహ్వయే - ఆహ్వయే ॥౪॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

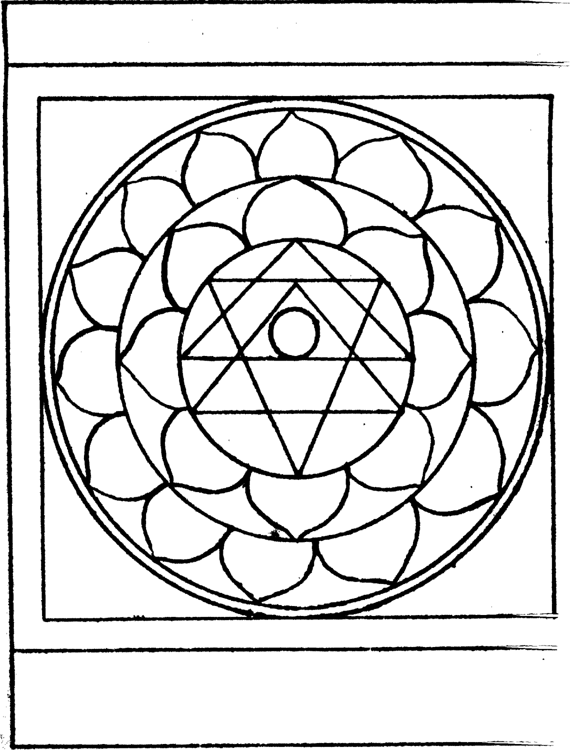
సోత్స్మితాం - ఉత్కృష్టస్మితేనసహితాం । హిరణ్యప్రాకారాం - సువర్ణావరణాం । ఆర్ద్రాం - శీతలగుణాం । జ్వలంతీం - జ్యోతిస్స్వరూపాం । తృప్తాం - భక్తిపూజాదిభి రితియావత్ । తర్పయంతీం - వరప్రసాదానుగ్రహవిశేషైః స్వభక్తానాం వాంఛాపూర్తికారిణీం । పద్మవర్ణాం కమలవద్భాసమానాం । పద్మేస్థితాం - పద్మాధిష్ఠితాం । తాం వాణీం వాక్యరూపాం - తాం ...

శ్రియం । ఇహ - మత్సమీపం ప్రతి । ఉపహ్వయే - ఆవాహనం కరోమీత్యర్థః ॥౪॥

సూక్తార్థరత్నాకరే - అనుష్ఠానప్రకరణే.

ఋచం చతుర్థీం శ్రీసూక్తే ప్రజపేదష్టలక్షకం । సహస్రం ప్రత్యహం జప్త్వా త్రిసాహస్రం భృగోర్దినే ॥ రాకాయాం పంచసాహస్రం క్షీరాహారో జితేంద్రియః ॥ పలాశసమిధా హోమో పయసాం గోఘృతేన చ॥ తర్పణాశతిసాహస్రం హోమశ్చాష్టసహస్రికః ॥ బ్రాహ్మణాష్టశతీపూజ్యా శ్రీవాగ్భి జయంతం న్యసేత్ । సంవత్సరస్వత్ప్రాప్తి ర్భవిష్యతి న సంశయః ॥ అపంచపూరుషం సిద్ధి నాత్ర కార్యా విచారణేతి॥ శ్రీం ఐమితి సపల్లవన్యాసః ॥ ధ్యానం॥ వరదాభయ శుకపుస్తక కరకలితాం కమలమధ్యగాం కలయే । కమలాంగ సస్మిత వదనాంక నకావరణ స్థితాం కాంచిత్ ॥ ఇతి ॥౪॥ ఇతి చతుర్థమంత్రవివరణ సఙ్గ్రహః॥

గీ॥ బంగారి కోటయందు చిరునవ్వు చెలంగి చల్లదనముచే తృప్తిజెంది భక్తులకు కామితములనొసంగుచు కమలకోమలి విమలగాత్రియై కమలమున నివసించి వెలుంగుచున్న సరస్వతీరూపిణి యగు మహాలక్ష్మిని నావద్దికి బిలిచెదనను యర్థముగల ఈ మంత్రమును నిత్యము వెయ్యిని వంతునను శుక్రవారం

బున ౩ వేలు పున్నమయందు ౫ వేలు ఈలాగున జితేంద్రియుడై పాలు త్రాగుచు ౧ లక్షలు జపము జేయవలసినది - ౧౦ వేలు క్షీర తర్పణము - మోదుగ సమిధలతో ఆవు నెయ్యిచేత ౧ వేలు హోమం - ౧౦౦౦ బ్రాహ్మణ భోజనము - సంపత్సారస్వత బీజములతో న్యాసము. ఇట్లానర్చిన లక్ష్మి ప్రసాదము గలిగి ౫ తలలవరకు విద్యా ధనసంపత్తి గలుగును॥౮॥ఓం

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

పూర్ణేందుం పూర్వమాలిఖ్య తద్బహిర్వహ్నిమండలం- అష్టకోణం వసుదళం త్రయోదశదళంతతః - భూపురంచైన సమాయుక్తం మనుంతత్రక్రమాల్లిఖేత్ - స్వర్ణేవారాజతేతామ్రే భూర్జపత్రేవిలిఖ్యతు - ఏతచ్చక్రంతుబధ్నీయాద్వాంఛ్యానాంబహుపుత్రదం - సర్వైశ్వర్యకరందివ్యం సర్వపాపప్రణాశనం - గ్రహాకోపప్రశమనం కృత్యోపద్రవనాశనం -

శ్రీసూక్తే పంచమీఋక్.

శ్రీవిద్యావిలాసే.

శ్రీ - అస్యశ్రీశ్రీసూక్త ప్రథమవర్గ పంచమఋక్ మహామంత్రస్య - ఆనందఋషిః - త్రిష్టుప్ఛందః - సర్వైశ్వర్య ప్ర

దాయినీ శ్రీమహాలక్ష్మీర్దేవతా - చం - బీజం - గంశక్తిః - కీ
కీలకం - సర్వదారిద్ర్యనాశనీ శ్రీమహాలక్ష్మీప్రసాదసిద్ధ్యర్థే
వినియోగః - ఓంహ్రాంచంద్రాం ప్రభాసాం - అంగు - ఓం హ్రీ
యశసాజ్వలంతీం - తర్జనీ - ఓంహ్రూం శ్రియంలోకే దేవజు
ముదారాం - మధ్యమా - ఓంహ్రైంతాం పద్మినీమీం శ
మహంప్రపద్యే - అనామికా - ఓంహ్రౌం అలక్ష్మీర్మేనశ్యతాం
కనిష్ఠికా - ఓంహ్రఃత్వాం వృణే - కరతలక - ఏవంహృదయా
న్యాసః ॥ ధ్యానం ॥ తేజోమండల మధ్యగాంద్వినయనాం దివ
అలంకృతాం దేవీం పద్మవరాభయాం కరతలై శ్చింతావ
చిత్రితం - నానాదివ్య విభూషణాంచ భజతాంవాంఛార్థ్య
సినీం నానాభీష్ట వరప్రదాననిరతాం వందేపరాందేవతాం

మంత్రః.

ఓమ్॥ చన్ద్రాంప్రభాసాం యశసాజ్వలంతీం
శ్రియంలోకే దేవజుష్టాముదారాం।
తాంపద్మినీమీం శరణమహంప్రపద్యే
లక్ష్మీర్మేనశ్యతాంత్వాంవృణే॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

అత్రాహంశబ్దప్రక్షేపః ప్రామాదికః - చన్ద్రాం చన్ద్రవత్ప్రకాశమానాం। ప్రభాసాం - ప్రకృష్టాభాః కాంతిర్యస్యాస్తాం। అఖండితేత్యర్థః। యశసా - కీర్త్యా। జ్వలంతీం - ప్రకాశమానాం। దేవజుష్టాం - దేవైరిన్ద్రాద్యైస్సేవితాం ప్రీతాంవా। ఉదారాం - ప్రగల్భాంవా। పద్మినీం - పద్మలతారూపాం పద్మాకారాంవా। ఈమితినిపాత అనర్థకః। మితాక్షరేష్వనర్థకాః కీమీమితి యాస్కవచనాత్। ఈకారవాచ్యాంవా। తాం - శ్రియం। లోకే - ఇహలోకే - శరణం - రక్షిత్రీం। ప్రపద్యే ప్రపన్నోస్మి। అహమితిశేషః - అతః హే శ్రీః। మే - మమ। అలక్ష్మీః - అశ్రీః। నశ్యతాం - నాశంప్రాప్నోతు। త్వాంవృణే - శరణత్వేనవృణే॥౫॥ ఇతి ప్రథమవర్గః॥౧॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

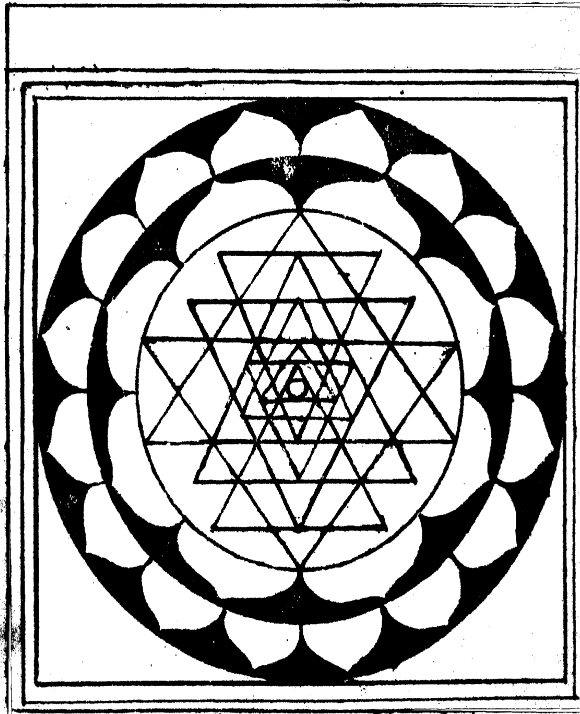
చంద్రాం - సంతోషకారిణీం। ప్రభాసాం - ప్రకృష్టేన భాస్వతీం। లోకే - లోకేషుచతుర్దశసు। యశసాజ్వలంతీం- ఐశ్వర్యసంపదౌదార్యాదిప్రయుక్త కీర్త్యాప్రకాశమానాం। అత ఏవదేవజుష్టాం - ఇంద్రాదిసేవితాం। ఉదారాం - విస్తారాం

ద్రియుం డగుచు నిత్యము వెయ్యేసి వంతున నూట నలుబ
నాలుగు దినములు జపించవలసినది. పట్టి అన్నమే భోజనము
విరజాదీక్ష చేసుకొని తిలాజ్య హోమములను జేయవలయును
జప సంఖ్యయందు పది పాళ్లలో నొక పాలు కర్పూర గంధో
దక తర్పణము తద్దశాంశము హోమము. అందరు ముత్తై
లను పూజింపవలసినది. అన్ని గోవులకు కసవుమేత బెట్టవ
యును. అన్ని కమలములలో లక్ష్మిని పూజింపవలసినది. ఇ
ట్లొనర్చిన నీపుణ్య బలముచేత దేవీప్రసాదము గలిగి భూమి
యందు దాగియుండు నిధి నిక్షేపములు దొరుకును - శత్రువులను
జయించును - రాజపూజ్యత గలుగును. పగలు జపించినవారికి
సూర్యలోక ప్రాప్తి రాత్రి జపించినవారికి చంద్రలోక ప్రాప్తి
యగునది॥౫౯॥

ఇట్లు ప్రథమాధ్యాయము ముగిసెను.

యంత్రోద్ధారః.

బిందుశ్చక్రం తతఃపశ్చాద్వసుకోణంతతఃపరం - దశ
రద్వయంపశ్చాన్మనుచ[illegible]తం - అష్టపత్రం కలా
పత్రం భూపురత్రయశోభితం ఏవంలిఖిత్వా శ్రీచక్రం సర్వ
సిద్ధ్యైకకారణం - ఏనాంలక్ష్మీం జపేద్విద్వాన్ పురశ్చరణ మార్గ

తః - పశ్చాద్యంత్రం సమాలిఖ్య బిందావేకాక్షరం న్యసేత్ - త్రికోణంతు సమారభ్య మన్వశ్రాంతం మనుం లిఖేత్ - భూగృహే పూత్పకాం లక్ష్మీం సమాలిఖ్య విధానతః - అనేన చక్రరాజేన సర్వకార్యాణి సాధయేత్

ఇతి ప్రథమసర్గః.

శ్రీసూక్తే షష్ఠీ ఋక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

అస్య శ్రీ శ్రీసూక్త ఆదిత్యవర్ణేతి షష్ఠఋఙ్మహామంత్రస్య - ఆనందఋషిః - త్రిష్టుప్ఛందః - శ్రీమహాలక్ష్మీ ర్దేవతా - అం బీజం । శ్రీం శక్తిః - హ్రీం కీలకం - సర్వార్థసిద్ధయే మహాలక్ష్మీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః - షడంగమాచరేద్ధీమాన్ మంత్రషట్క విభాగతః - ధ్యానం - శ్రీమన్మంటపమధ్య చక్రవిలసత్తార్క్ష్యాం ససంస్థస్వమాదేవీం దక్షిణవక్షసి ప్రణయినీం పద్మాపరాశ్రీతీం - కోటీరాంగదహార నూపురలసత్తాటంక నాసామణిం కస్తూరీతిలకాంచితాం శశిముఖీం వందే పరాం దేవతాం - ఉద్యదాదిత్యసంకాశాం బిల్వకాననమధ్యగాం - తనుమధ్యాం శ్రియం ధ్యాయేదలక్ష్మీ పరిహారిణీం -

మంత్రః.

ఓం॥ ఆదిత్యవర్ణే తపసోఽధిజాతో వనస్పతిస్తవ
వృక్షోఽథబిల్వః । తస్యఫలాని తపసాను
దంతు మాయాన్తరాయాశ్చబాహ్యా అల
క్ష్మీః॥౬॥ ఇతిద్వితీయవర్గే ప్రథమ ఋక్॥౧॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

వృక్షోఽథేత్యత్రపదమపి బాహుళకాత్ । ఆదిత్యవర్ణే - ఆదిత్యస్య సూర్యస్యవర్ణ ఇవవర్ణోయస్యాస్త స్యాస్సంబోధనం । హేశ్రీః - తవ - తపసః - నియమాద్ధేతోః । వనస్పతిః - అపుష్పాఃఫలవంతోయెతే వనస్పతయః స్మృతా ఇతిమానవాత్ । బిల్వః - బిల్వనామకః । వృక్షః - ద్రుమః । అధిజాతః - ప్రాదుర్భూతః త్వత్కరాదితిశేషః । బిల్వోలక్ష్మ్యాఃకరే భవదితివామన పురాణే కాత్యాయనవచనాత్ । అథ - అనంతరం । తస్యబిల్వస్య ఫలాని - పక్వశలాటుకాని ,। తపసా - త్వదనుగ్రహోజ్జేర్వృద్ధః అంతరా - అంతరింద్రియసంబద్ధినీ । మాయా - అజ్ఞానతత్కార్యాణిచ । బాహ్యాః - బహిరింద్రియ సంబంధిన్యః । యాస్తాః

అలక్ష్మీః - అశ్రియం । నుదంతు - అపనుదంతు నివారయం
త్విత్యర్థః॥౬॥

పృథ్వీధరభాష్యం.

అథేత్యనంతరార్థః । హేఆదిత్యవర్ణే - సూర్య సమాన
కాంతే । తపసఃతపశ్చర్యాద్వారా । వనస్పతిః - యోబిల్వవృక్షః
తవనివాసయోగ్యః । అధిజాతః - ఉత్పన్నః । బిల్వాటవ్యాంమహా
లక్ష్మీరుపాస్తైబిల్వనాయకమితి భార్గవపురాణాత్ * తస్యత్వ
త్కరజాతస్య బిల్వవృక్షస్య "తనుమధ్యా స్వహస్తాత్తం బిల్వ
ద్రుంసముపాశ్రితే" ఇతిభార్గవతన్త్రోక్తేశ్చ॥ ప్రసూనాదీని ఫలా
ని-మా- మాంప్రతి । అన్తరాః - అన్తర్గతాః । అలక్ష్మీః - యాబా
హ్యాశ్చఅలక్ష్మ్యః । తవతపసాకరణేన । మదాశ్రితాన్తర్గత బా
హ్యాలక్ష్మీ రూపదుర్గతీస్సర్వాః నుదన్త్విత్యాశయః॥

సారస్వతసిద్ధా.

ఆదిత్యవర్ణే - తరుణార్కవ దరుణవర్ణే అరుణాంకురు
ణా తరంగితాక్షీమితి బాలారూపమత్రసూచితంభవతి । వనస్
పతిర్బిల్వోవృక్షః తవతపసాధిజాతః । నీవాతటినీతటే బిల్వార

గ్యాంత్వత్తపసే జాతమితిభావః । తనుమధ్యాపురాబాలా సీవాతం
ముపాశ్రితా । బిల్వారణ్యేతపశ్చక్రే లక్ష్మీర్లోకహితార్థినీ
ఇతి కాళికాపురాణ వచనాత్ । తస్యబిల్వస్య । ఫలానిత్వత్త
పసాకృతాని । మా - మయిస్థితాః । అన్తరాః - హృద్గతాజ్ఞా
పాపాదిరూపిణ్యః । బాహ్యాః - దారిద్ర్యాదిరూపిణ్యః । యా
శ్చగతయఃతాః అలక్ష్మీః । నుదన్తు - నిరాసయన్తు । బిల్వనా
ప్రియాయాస్తు నారాయణ్యాస్తపోబలాత్ । బిల్వారణ్యం ఫలత్య
ద్యలోకాలక్ష్మీనివృత్తయే ఇతి బ్రహ్మాండపురాణ వచనాత్ । తత్ర
త్యబిల్వఫలస్యా నాశనాదికమలక్ష్మీపరిహారకంభవతీతిభావః ॥ ౬ ॥

సౌభాగ్యసంజీవనం.

ద్వితీయవర్గే ప్రథమామృచంజపే త్త్రీన్ కాతిబాలా తనుకార
ణశ్రీః । యస్యాస్తపోయోగబలేన బిల్వఫలాన్యలక్ష్మీంశమయ
న్తిన్యాసాం ॥ తనుమధ్యాంమహాలక్ష్మీం బాలాం త్రిపురసుందరీం
త్రిబిల్వపత్రైస్సంపూజ్య సహస్రంప్రజపేదృచం ॥ త్రిష్టుప్శివ
క్షరాయస్తాచ్చ వలక్షజపంచరేత్ । బిల్వస్యహావిషాహోమ ల
క్ష్యహోమశ్చశస్యతే ॥ ఐశ్వర్యేకార్యయుద్దేవీం బిల్వపత్రైర్మహా
ప్రయా । రుద్రలక్షప్రదీపైశ్చ నీరాజనవిధించరేత్ ॥ పక్వబిల్వ

ఫలాహార స్సతతంనియతవ్రతః । శాంతిక్రత్వాద్విధానేన జగదంబాప్రసాదతః ॥ అలక్ష్మీంపరిభూయాశు మహాలక్ష్మీంస్థిరాం లభేదిహ॥ ఐం క్లీం సౌః ఐం హ్రీం శ్రీం ఇతి బీజషట్కేన అనులోమ విలోమ పరివర్తితేన షట్త్రింశన్న్యాసాః॥ ధ్యానం॥ ఉద్యదాదిత్య సంకాశాం బిల్వకాననమధ్యగాం । తనుమధ్యాం శ్రియంధ్యాయేదలక్ష్మీపరిహారిణీం ॥ ఇతి॥ అస్యమంత్రస్యవిధివదేకాదశలక్షజపాత్ సారస్వతసిద్ధిః ॥ చతుశ్చత్వారింశల్లక్షజపాన్మహదైశ్వర్య భోగధనధాన్యాభివృద్ధిః । తావత్పారాయణమాత్రేణాపి సభక్తికేనకరుచితఫలసిద్ధిరితితత్త్వం । పంచదశాక్షర్యాం షష్ఠోహకారః షష్ఠీమిమామృచంలక్షయతి । షష్ఠ్యాః గాయత్ర్యాః ప్రణవార్థాభివ్యంజకత్వేన హార్దాజ్ఞాననివృత్తిద్వారా మోక్షదాయకత్వంచ సిద్ధమితిఫలితం॥౬॥

తాత్పర్యము.

బాలార్కునిం బోలె అనురక్తంబై బిల్వారణ్యంబునకు తనుమధ్య భగవతీ బాలారూపముచే లోక రక్షణార్థముగ తప మొనరించు మహాలక్ష్మియొక్క తపః ప్రభావంబునం జేసి యప్పటి మారేడు పండ్లు భుజించు వారికిని, స్నానము జేయు వారికిని, అలక్ష్మీ పరిహారకంబులై మహాలక్ష్మీ స్థైర్యము నొసంగు

నని యర్థముగల ఈ మంత్రమును విధ్యుక్త ప్రకారముగ ౧౧ - లక్షలు జపము జేసినవారికి అజ్ఞాననివృత్తి పూర్వకజ్ఞాన ప్రాప్తి యును ౪౪ - లక్షలు జపము జేసినవారికి దారిద్ర్య నివృత్తి పూర్వక మహదైశ్వర్య లాభంబును గలుగుచున్నవి - కాంచీ మండలంబున చంద్రగిరి సంభూతయగు నీవానదీ తటమున న్విలసిల్లు బిల్వారణ్యము నందలి తనుమధ్యా స్వరూపిణియగు నారాయణీ సన్నిధిని మహాలక్ష్మికి బిల్వైశ్వర్య హరిద్రార్చనంబులను అనేక దీప నీరాజనంబులన్ జేసి బీజాక్షర షట్కన్యాస పూర్వకముగ నీమంత్రమును జపించి బిల్వసారస్నాన మొనర్చుచు పక్వబిల్వ ఫలాశనుండై బిల్వఫలచర్వాజ్య హోమము జేసి బ్రాహ్మణ సువాసినీ సంతర్పణాదులం గావించిన నట్టి మహానుభావునికి యథోక్త ఫలంబు గలుగుననియును, అంతటి శక్తి లేనివాడైనను మంత్ర పారాయణ మాత్రముచేత యథోచిత ఫలముల నొన్దునని యును తెలియవచ్చెడు.

స్కాందేసనత్కుమార సంహితాయాం బిల్వమాహాత్మ్యే

"శివలింగార్చనోద్యోగీ జగద్రక్షణదీక్షితః। మహావిష్ణుస్తపశ్చక్రే తస్యైవసహచారిణీ॥ మహాలక్ష్మీస్తపస్తేపే భర్తృసేవాపరాయణా। తదాబిల్వతరుర్జాతో లక్ష్మీదక్షిణహస్తతః॥ తత్పత్రై

రర్చయామాస మహావిష్ణుశ్శంకరం । బిల్వపత్త్రైస్తతస్తుష్టో మహా దేవోదయానిధిః ॥ సర్వదేవోత్తమత్వంచ సర్వస్వాతంత్ర్యమేవ వచ । ప్రదదౌ సర్వపూజ్యత్వం సర్వసిద్ధించవిష్ణవే ॥ శ్రీవృక్ష ఇతి విఖ్యాతో బిల్వద్రుమో దేవపూజితః । త్రిగుణైస్త్రిదళైః పత్త్రై స్త్రిమూర్తిప్రీతిదాయకః ॥ త్రయీమయోయం విఖ్యాతో నీతో దేవైశ్చనందనం । కైలాసేపిచవైకుంఠే శ్వేతద్వీపేసురాలయే ॥ మందరాదిషుపుణ్యేషు క్షేత్రేషుసకలేష్వపి । పూజ్యంతేబిల్వతరవ శ్శ్రీవృక్షా ఇతినారద ॥ ఫలానిశ్రీతపోయోగా ద్యస్యాం క్షీనిరా సనే । లక్ష్మీప్రాప్త్యై పఠేయాంసి సేవ్యంతేపుణ్యశాలిభిః ॥ జ్ఞాన ప్రదమిమంవృక్షం దారిద్ర్యపరిహారకం । శ్రీప్రియం యోర్చయే ద్బిల్వం సనరో భాగ్యవాన్భవేత్ ॥ శ్రియంత్రింబిల్వపత్త్రైస్తు శివ లింగమథాపివా । యోర్చయేదన్వహంభక్త్యా పురుషార్థాంశ్చ సమశ్నుతే॥" ఇత్యాది॥

కాళిదాసకృతదేవీ స్తోత్రేచబిల్వార్చన ప్రాశస్త్యముక్తం "చండిత్వచ్చరణాంబుజార్చనవిధౌ బిల్వీదళోల్లుంఠనా త్త్రుట్యత్కం టక కోటిభిః పరిచయం యేషాం నజగ్ముఃకరాః । తేదండాం కుశచక్రచాపకులిశ శ్రేణీశతైరంచితా జాయంతేపృథివీభుజ శ్కథమివాంభోజప్రభైః పాణిభిః॥"॥౯॥ ఇతి పక్షిబుధ్వావృతా॥

తాత్పర్యము.

విష్ణువు జగద్రక్షణశక్తి కాముడై తప మొనరించుచు శివపూజ చేయబూనిన మహాలక్ష్మి తన దక్షిణ హస్తంబున బిల్వ వృక్షమును సృజించి శివ పూజార్థముగ తద్దళంబుల నొసంగుచుండె గావున నాబిల్వ వృక్షమునకు శ్రీవృక్షంబని పేరు గలిగె నవియును, బిల్వార్చన చేయువారికి సంపత్సారస్వతము లబ్బునని యును, శివపురాణ మందలి బిల్వమాహాత్మ్యంబున జెప్పంబడిన దని శైవులు దానిని మిగుల గౌరవించెదరు.

యంత్రః.

బిందుశక్తిం తతఃపశ్చా ద్వసుకోణం తతఃపరం - దశ ద్వంద్వయుతం పశ్చా న్మనుచ్ఛదసమన్వితం - అష్టపత్రంకలా పత్రం భూపురద్వయశోభితం - ఏవంలిఖిత్వా శ్రీచక్రం సర్వ సిధ్యైకకారణం - ఏనాం లక్షం జపేద్విద్వాన్ పురశ్చరణ మార్గ తః - పశ్చాద్యంత్రం సమాలిఖ్య బిందావేకాక్షరంన్యసేత్ - త్రి కోణంతుసమారభ్య మన్వశ్రాంతంమనుంలిఖేత్ - అష్టచ్ఛదే కలా పత్రే శ్రీగాయత్రీం సమాలిఖేత్ - భూగృహే మాతృకాం

లక్ష్మీం సమాలిఖ్యవిధానతః - అనేనచక్రరాజేన సర్వకార్యాణి సాధయేత్

శ్రీసూక్తే సప్తమీఋక్.

మహాలక్ష్మీ రత్నకోశే.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త సప్తమ ఋచ్ మహామంత్రస్య - వాసుదేవ ఋషిః - అనుష్టుప్ ఛందః - మణిమాలినీ లక్ష్మీర్దేవతా - ఓం శ్రీంబీజం - మంజ్ఞాం శక్తిః - శ్రీం కీలకం - సర్వకామ్యార్థ సిద్ధయే - రాజరాజేశ్వరీ మహాలక్ష్మీప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః - ఉపైతుమాం - అంగు - దేవసఖః - తర్జనీ - కీర్తిశ్చమణినా సహ మధ్య - ప్రాదుర్భూతోస్మి - అనామికా - రాష్ట్రేస్మిన్ - కనిష్ఠి - కీర్తిమృద్ధిందదాతుమే కరతల - ఏవం హృదయాదిన్యాసః .. ధ్యానం - రాజరాజేశ్వరీం లక్ష్మీంవరదాంమణిమాలినీం - దేవీం దేవప్రియాం కీర్తింవందే కామ్యార్థసిద్ధయే ॥ హేమాభాం పీతవస్త్రాంకుచభరనమితాం మధ్యదేశకృశాంగీం కాంస్యం ఫుల్లాంభోజయుగ్మాం కరకమలయుగే ధారయంతీమభీతిం - ముక్తాహారాముదారాం మణిమయమకుటాం శోభమానాంచపద్మాం భక్తాభీష్టప్రదాన ప్రథితగుణగణాం సౌమ్యహాంవిశ్వభూతిం.

మంత్రః.

ఓం॥ ఉపైతుమాం దేవసఖః కీర్తిశ్చమణినాసహ।
ప్రాదుర్భూతోఽస్మి రాష్ట్రేఽస్మిన్ కీర్తిమృద్ధిందదాతు మే

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యమ్.

ఇయం శ్రీః । దేవసఖః - దేవో మహాదేవస్తస్య సఖా కుబేరః । కీర్తిః - కీర్త్యభిమానినీ తదాఖ్యా దక్షకన్యా దేవతా । మణినా - చింతామణినా । మణిభద్రేణ కోశాధ్యక్షేణవా । సహ - సహితః । అహం । అస్మిన్రాష్ట్రే - జనపదే । ప్రాదుర్భూతః - ఉత్పన్నః । అస్మి - ఆసం । స దేవసఖస్తత్సంబంధి సంగత్యా । కీర్తిం - యశః కోశం వా । బుద్ధిం - సర్వభోగ్యసమృద్ధిం। మే - మహ్యం । దదాతు - యచ్ఛతు॥ ౭॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

దేవసఖః - కుబేరః । కీర్తిః - యశశ్చ । మణినా - చింతామణినాసహ । మాముపైతు - మాంప్రాప్నోతు । అస్మిన్రాష్ట్రే - మర్త్యలోకే । ప్రాదుర్భూతోఽస్మి - జాతః । త్వయాన్వేషణీయస్తత్కటాక్ష లక్ష్య ఇతియావత్ । స దేవో మే మహ్యం ।

కీర్తిః - దిగంతవిశ్రాంతంయశః । ఋద్ధిం - అష్టైశ్వర్యసమృద్ధించ, దదాతు - ప్రయచ్ఛతు॥౭॥

ఆండవల్లీ.

హే శ్రీః త్వదుపాసకోఽహం యస్మాదస్మిన్ రాష్ట్రే మర్త్యలోకే ప్రాదుర్భూతోజాతోఽస్మి తస్మాదహంమానవజన్మ సాధారణామనుపపత్తిమసహమానస్త్వాంప్రార్థయే । త్వదీయత్వాన్మమత్వదాజ్ఞప్తోమాముద్ధర్తుం । దేవసఖః - కుబేరః - భవాయదేవాయనమః ఇత్యాదౌ దేవశబ్దాభ్యాసేన సామానాధికరణ్య బలాద్దేవ శబ్దో మహాదేవేరూఢః । తస్యసఖా - దేవసఖః । రాజాహస్సఖిభ్యష్టచ్ । కుబేరస్త్ర్యంబక సఖ ఇత్యభిధానం "కుబేరస్తపసా పూర్వం తోషయామాసశంకరం । శివాజ్ఞాంతుమహాలక్ష్మీః కుబేరస్యవశేస్థితా॥ తస్మాల్లక్ష్మీప్రదానాయ కుబేరోఽధికృతోఽభవత్ । తస్మాద్భక్తవాత్సల్యం శ్రీదేవ్యాప్రకటీకృతం ॥ అనుగృహ్ణాతియం శ్రీస్తం కుబేరఅనుధావతి" ఇతి ఈశానసంహితా వచనాత్ । కీర్తిః - యశోఽభిమానినీదేవతా । "కీర్తిర్మతిర్ద్యుతిః పుష్టిస్సమృద్ధిస్తుష్టిరేవచ । క్రాంతిస్స్మృతిర్బలంమేధా శ్రద్ధారోగ్యజయాదికాః॥ దేవతాశక్తయస్సర్వాస్తత్తద్దేవాంశగాన్నృప । మహాలక్ష్మీ

ముహాసంతే తస్యాశ్శ్రీంకర్యైవతా,, ఇతిభార్గవసంహితా వచనాత్ । కీర్తిర్లక్ష్మీర్ప్రవేష్యా । మణినాచింతా మణినాసహ । " కామధేనుః కల్పవృక్షాస్సుధా చింతామణిస్తథా । ఐరావతోచ్చైశ్రవసా వప్సరః కౌస్తుభేందవః । మహాలక్ష్మ్యంశగాస్సర్వే క్షీరసాగరసంభవాః । శ్రియమేవోపజీవంతి తేషాం దేవాశ్చ దేవతా,, ఇతిసౌరసంహితా వచనాత్ నామమైతు కీర్తిమృద్ధించమేదదాతు । మత్సమీపమాగత్యత్వ దాజ్ఞయా తేమదిష్టం సాధయన్త్వితిభావః॥ ౭॥

శ్రీరత్నకోశే.

అనుష్టుభర్చం శ్రీసూక్తేసప్తమీం ప్రజపేద్బుధః । ద్వాత్రింశల్లక్షపర్యాప్తౌ సిద్ధింప్రాప్నోతినాన్యథా ॥ కుబేరాద్యాస్తస్య దేవాః ప్రత్యక్షాస్స్యుర్నసంశయః । చింతామణ్యాదిరత్నాని నవాపినిధయస్తథా॥ వశేతస్యభవిష్యంతి సిద్ధమంత్రస్యయోగినః । భూతప్రేతపిశాచాది గ్రహపీడానివారణం ॥ ప్రయతస్సంప్రజపేన్మంత్రం రాత్రికాలేవిశేషతః । మార్వాభిర్బిల్వపత్రైశ్చ సకుశైశ్చ కుశేశయైః ॥ సహరిద్రాక్షత యవైస్తండులైశ్చ సమూక్తికైః । కుంకుమైరర్చయేద్దేవీం ప్రసూనైశ్చవిశేషతః ॥ కేతకీకుందమందారైః తులసీదమనాదిభిః । లక్ష్మీనామ్నాం సహస్రేణ శ్రీబీజ

సహితేనచ॥ శ్రీయంత్రంపూజయేన్నిత్యం నిత్యకర్మావిరోధతః । శ్రీజపేత్తుల్యగాయత్రీం పురశ్చరణదీక్షితః ॥ సహస్రాంకుశమాయాంచ సహస్రకర్షణపల్లవం । స్వాహాంతంచనమోంతంచ శ్రీమంత్రమృచియోజయేత్ । సప్రవాళాక్షమాలాక త్రిసంధ్య నియతోజపేత్ ॥ ధూపయేద్వృక్షధూపైశ్చ ఘృతదీపైశ్చభాసయేత్ । ద్రాక్షాఫలంచ ఖర్జూరం రంభాక్షీరేక్షుసంయుతం ॥ మధ్వాజ్యదాడిమీచూత నారికేళాంశ్చ మర్పయేత్ । సువాసినీస్సమభ్యర్చ్యస్తుత్వాసైస్తోత్రపాఠకైః॥ హుత్వాపామార్గసమిధో ఘృతాహుతిపురస్సరాః । కట్వామ్లలవణాదీని త్యక్త్వానియతభుగ్వ్రతీ॥ సాధకాద్వత్సరేసిద్ధిం ప్రాప్నుయాన్నాత్రసంశయఇతి । ఓంహ్రీం శ్రీం ఐంశ్రీంహ్రీం ఓంహ్రీంక్రాం ఇతిబీజనవకం ప్రతిన్యాసం యోజయేత్ అస్యమంత్రస్య కుబేరఋషిః। మణిమాలినీ లక్ష్మీర్దేవతా । అనుష్టుప్ఛందః । శ్రీంబ్లూంక్లీం బీజాని॥ ధ్యానం॥ రాజరాజేశ్వరీం లక్ష్మీంవరదాం మణిమాలినీం । దేవీందేవప్రియాం కీర్తింవందే కామ్యార్థసిద్ధయే॥ ౭ ॥ ఇతిసప్తమగ్వ్యాఖ్యా॥

తాత్పర్యము.

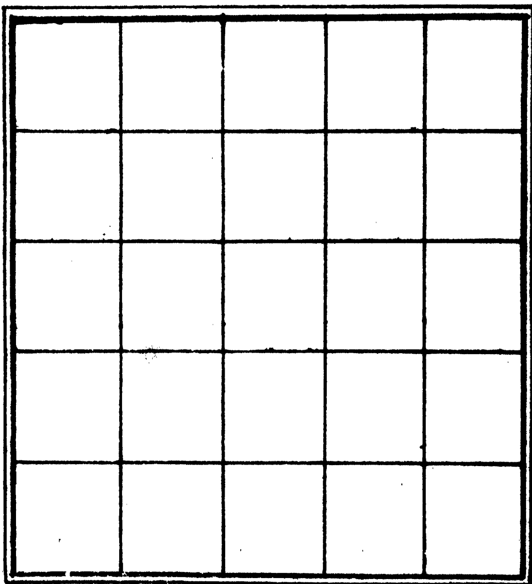
ఓ మహాలక్ష్మీ దేవీ నే మర్త్యలోకంబున జన్మించి దీనవాడనైనను నిన్నుంగొల్చెద గాన నీ యాజ్ఞచే ధనాధికుండనైన

రాజ రాజును నావద్దకి వచ్చి ధనము నొసంగుగాక నీ కింకరి యగు కీర్తిదేవత నన్నుం జెందని. నీ ప్రసాదమువలన నేను రత్నాదులు మొదలగు భాగ్యములను జెంది వర్ధిల్లెదను. ఇట్టి యక్షరములుగల ఈ మంత్రమును ౩౨ లక్షలు విధ్యుక్త ప్రకారముగ జపము జేసెనేని సిద్ధించును. శ్రీ దేవతానుగ్రహము వలన కుబేరాదులు ప్రత్యక్షమై ధనాది కామ్యము లొసంగెదరు. అట్టి సిద్ధపురుషుడు గ్రహ పీడాది దోషంబులను నివారింప గలుగును॥ ౭ ॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశ యంత్రోద్ధారః.

పంచవింశతికోష్ఠాని లిఖిత్వా హ్యాతుభూపురం - భూపురే సప్తవర్ణాంశ్చ శిష్టంకోష్ఠేషు సంలిఖేత్ - విలిఖే ద్బిల్వఫలకే మాతృకాబీజసంయుతం - సహస్రం ప్రజపేత్సుప్త్వా స్థాపయే దంగణానుధీః - సర్వసౌభాగ్యమాశ్రిత్య పుత్రపౌత్రైస్తుమోదతే - పుష్యయుక్తచతుర్దశ్యాం మధ్యాహ్నేశయమర్చయేత్ - రక్తపుష్పైశ్చమంత్రేణ బిల్వపీఠవినిక్షిపేత్ - సహస్రం ప్రజపేద్ధీమాన్ సమాయాతి స్వయంనృపః - ద్విక్రోశాద్విసహస్రేణ త్రిక్రోశాత్త్రి సహస్రకైః - చతుస్సహస్రాత్తుర్క్రోశాదాగచ్ఛేన్నాత్రసంశయః.

శ్రీసూక్తే అష్టమీఋక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త క్షుత్పిపాసామితి అష్టమ ఋక్ మహామంత్రస్య - శ్రీమహావిష్ణుః ఋషిః - అనుష్టుప్ ఛందః - సర్వైశ్వర్యకారిణీ మహాలక్ష్మీర్దేవతా - క్షుం బీజం - హాంశక్తిః శ్రీం కీలకం - శ్రీమహాలక్ష్మీప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః - ఓంరం క్షుత్పిపాసామలాం జ్యేష్ఠాం - అంగు - ఓంహ్రీం అలక్ష్మీం - తర్జనీ - ఓంహ్రీం నాశయామ్యహం - మధ్యమా - ఓంహ్రీం - అభూతిమసమృద్ధించ - అనామి - ఓంరం సర్వాన్నిర్ణుద - కని - ఓంరం హ్రీంశ్రీం హ్రీంరంమెగృహాత్ - కరతల - ఏవంహృదయాదిన్యాసః - ధ్యానం - ధ్యాయెద్దేవీం మహాలక్ష్మీం దారిద్ర్యోచ్చాటకారిణీం - పంకజాసనమధ్యేతు సుఖాసీనాం శుచిస్మితాం - హేమాంబరధరాం హేమ పద్మపీఠోపరిస్థితాం - ముక్తామాణిక్యవైదూర్యై ర్వెతక్వణితనూపురాం - రత్నబద్ధస్రజాంచైవ రత్నకుండలమండితాం - విచిత్రరత్నవద్భూషాం విచిత్రావయవైర్యుతాం - పద్మద్వయధరాంచైవ వరదాభయధారిణీం - చామరాభ్యాంవీజ్యమానాం సితచ్ఛత్రోపశోభితాం - శంఖపద్మ విధి

ధ్యాంచ సేవితాంపాదయుగళతః - జ్యేష్ఠాపహారిణీం ద్యుక్తాము
సమృద్ధివినాశినీం - అభూతిహారిణీందేవీం ధ్యాయేత్సంపత్ప్రదా
యినీం - అజ్ఞానపాతక తమస్థితిసూర్యరశ్మిం దౌర్భాగ్యభూధర
విదారణవజ్రమీడే - రోగార్తిఘోరఫణి మర్దనపక్షిరాజం లక్ష్మీ
పదద్వయమనర్ఘహారం సుఖార్థీ.

మంత్రః.

ఓం॥క్షుత్పిపాసామలాం జ్యేష్ఠామలక్ష్మీం నాశయామ్యహం
అభూతిమసమృద్ధించ సర్వాన్నిర్ణుదమేగృహాత్ ॥౮॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

క్షుత్పిపాసామలాం - అశనాయాతృష్ణా మలినాత్మికాం । జ్యేష్ఠాంశ్రియఃపి ప్రాగుత్పన్నామిత్యర్థః । అలక్ష్మీం - అశ్రియం । అహం । నాశయామి - నాశంప్రాపయామి । హేశ్రీః । త్వం । అభూతిం - అసంపత్తిం । తథాసర్వాం అసమృద్ధిమపి అనభివృద్ధిం । మే - మమ । గృహాత్ - గేహాత్ । నిర్ణుద - నిష్కాసయ ॥౮॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

హే అగ్నే! క్షుత్పిపాసామలాం - క్షుత్తృడ్భ్యాం - మలినాం కృశాంగీం । జ్యేష్ఠాం - శ్రియః అగ్రజాం । క్షీరోదమథన సమయే అలక్ష్మీర్గ్రపూర్వముత్పన్నేతియా జ్యేష్ఠ తామాహుః । ఏతాదృశీమలక్ష్మీం అశ్రియం । అహంనాశయామి । హేమహాలక్ష్మీ త్వమేవంకురు । అభూతిం - అనైశ్వర్యం । సర్వామసమృద్ధిం - సకల భోగ్యవృద్ధిరాహిత్యంచ । మేగృహాత్ - మమగేహాత్ । నిర్ణుద- ఉచ్చాటయ, నిరాసయేత్యర్థః॥౮॥

లక్షంజపె న్మహామంత్రం సర్వసిద్ధ్యైక కారణం - హుత్వా పద్మత్రిమధ్వాక్త మలక్ష్మీంనాశయెద్వ్రతీ - క్షుధంప్రశమయె దగ్నిం పిపాసాంక్షీరహోమతః - తిలైర్మలంహరెద్ధీమాన్ జ్యేష్ఠాంవ్రత్తైననాశయెత్ - అభూతిం బిల్వపత్రైశ్చ తత్ఫలంత్వసమృద్ధికృత్ - ఎతద్గుహ్యతమంప్రోక్తం హునేత్కార్యానురూపతః -

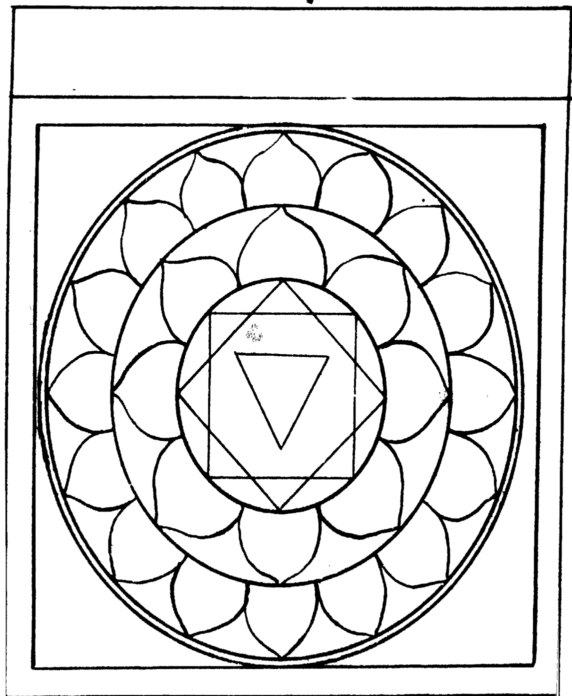
లక్ష్మీర్యామలే.

ప్రజపేద్విధినానిత్యం శ్రీసూక్తేచచతుష్టయం । ప్రత్యక్షరసహస్రంచ గాయత్రీమపితావతీం ॥ శ్రీగాయత్రీం దశాంశంతు లక్ష్మీమంత్రంశతాంశకం ! అనిష్టపరిహారార్థో మంత్రో

యంపరికీర్తితః॥ దారిద్ర్యంశమయేదేవ దురితంపరిమార్జయేత్ । వీరాసనసమాసీన అగ్నిహోత్రపురఃస్థితః ॥ ఫలాశీప్రజపేన్మంత్రం భక్త్యారుద్రాక్షమాలయా । తిలహోమంప్రకుర్వీత విరజామపిహావయేత్ ॥ ఘృతేనజుహుయాల్లక్ష్మీం దారిద్ర్యం తస్య నశ్యతి । సౌభాగ్యంజాయతేతస్య నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౭౦ హ్రీంశ్రీం హ్రీంఇతి బీజపంచకేన సమస్తాంగన్యాసః ॥ ధ్యానం ॥ అజ్ఞానపాతక తమస్తతితీవ్రరశ్మిం దారిద్ర్యభూధర విదారణవజ్రమీడే । రోగాలిఘోరఫణిమర్దన పక్షిరాజం లక్ష్మీపదద్వయమనర్థ హరంసుఖార్థీ ॥ ఖడ్గంసవాతచక్రంచ కమలం వరమేవచ । కరైశ్చతుర్భిర్భిభ్రాణాంధ్యాయేచ్చంద్రాననాం శ్రియం॥ ఇత్యష్టమర్షివరణ సంగ్రహః॥౮॥

తాత్పర్యము.

తొల్లి దేవాసురులు క్షీర సముద్రమును మథించినపుడు ఆకలి దప్పులచే డస్సి మలినమైన అవలక్షణముగల పెద్దమ్మ పుట్టినది. ఆమె లోకమునంత తని వ్యాపించియున్నది. ఓ మహాలక్ష్మీ నిన్ను గొలిచిన బలముగల నేను ఆ పెద్దమ్మను నాశము జేయుచున్నాను. నీవు నాయింట నుండి దరిద్రతను, కొరవను, లేనట్లు చేయుమని లక్ష్మిని ప్రార్థించుట పే యర్థము

గల మంత్రమును ౩౨ వేలు జపించిన సిద్ధించును. ఇది సర్వా నిష్ట పరిహారకంబు, సకలదుర్దోష శామకంబు, దారిద్ర్య పరిహారకంబు, ఐశ్వర్య ప్రదమనంబడును॥౮॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

చంద్రం భువనదిక్కోణె వసుపద్మంతతోలిఖేత్ - తస్య బహిస్త్వష్ట పత్రేస్యాద్బాహ్యే పురద్వయసంయుతం - బిందౌలక్ష్మీం సమాలిఖ్య లిఖేన్మాలంయథాక్రమం - భూపురేమాతృకాం చాపి మూలమంత్రం శ్రియంలిఖేత్ - యంత్రస్యధారణాత్తాత వర్థంతె సర్వసంపదః - అలక్ష్మీంనాశయెదాశు పూర్వోక్తాన్యశుభానిచ - ఆయుష్కామో జపెల్లక్షం మంత్రమెకాగ్రమానసః - దూర్వయాహోమయిత్వాతు పురుషాయురవాప్నుయాత్.

శ్రీసూక్తె నవమీఋుక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త నవమఋచో గంధద్వారేతి మహామంత్రస్య - శ్రీమహావిష్ణు ర్ఋషిః - అనుష్టుప్ఛందః - శ్రీమహాలక్ష్మీర్దేవతా - గం బీజం హ్రీం శక్తిః శ్రీం కీలకం - శ్రీమహా

లక్ష్మీప్రసాదసిద్ధ్యర్థే గంధద్వారేతి మంత్రజపే వినియోగః - గంధ
ద్వారాం అంగు - దురాధర్షాం - తర్జనీ - నిత్యపుష్టాం - మధ్య
మా - కరీషిణీం - అనామి - కనిష్ఠి - ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూ
తానాం । తామిహోప - హ్వయేశ్రియం - కరతలకర - ఏవం
హృదయాదిన్యాసః - ధ్యానం - కల్పద్రోః పాదమూలే ద్రుత
కనకసిభా చారుసింహాసనస్థా । హస్తైః పద్మౌవరదమభయం
ధారయంతీ చ మాలాం - నానాభూషాం సువేషాం మణిమకుట
ధరాం దివ్యగంధానులేపాం । ధ్యాయేత్స్వం పూర్ణకామ ప్రకరకర
కులాం కంబుకంఠీం హృదబ్జే - ఏవంధ్యాత్వా జపేన్మంత్రం
లక్ష్మీంసర్వార్థసిద్ధయే.

పంచవింశాధ్యాయే - పురశ్చర్యాముద్రా లక్షణఫలాని
సర్వవశీకరణ విషయకార్యాణీతి ద్రష్టవ్యం - మహత్వాపాద
కః - ప్రభుత్వసాధకః - కృషిఫలప్రదః - ధనధాన్య పశు సమృ
ద్ధికరః - అయం.

మంత్రః.

ఓం॥ గన్ధద్వారాందురాధర్షాం నిత్యపుష్టాంకరీషిణీం।
ఈశ్వరీం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయేశ్రియం॥

శ్రీవిద్యారణ్య భాష్యం.

గంధః = ఘ్రాణగ్రాహ్యోగుణః, ద్వారం - లక్షణం, యస్యాస్తాం । దురాధర్షాం - కేనాపిధర్షితుమశక్యాం । నిత్యం పుష్టాం - నిత్యం - సదా - సస్యాదిభిఃపుష్టాం - సమృద్ధాం । కరీషిణీం - కరీషశ్శుష్కగోమయాది స్తద్వతీం । గవాశ్వాది బహుపశు సమృద్ధామిత్యర్థః । సర్వభూతానాం - సకల ప్రాణినాం । ఈశ్వరీం - అధిష్ఠాత్రీం । ఆధారభూతాం వా । తాం - భూరూపాం । శ్రియం । ఇహ । ఉపహ్వయే - ఉపాహ్వయే ॥౯॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

హే అగ్నే । గంధద్వారాం - గంధవతీం పృథ్వీరూపాం । దురాధర్షాం - దుష్ప్రహాం, కేనాపిధర్షితుమశక్యామిత్యర్థః । నిత్యపుష్టాం - నిత్యసస్యాదిభిః పోషణశీలాం । కరీషిణీం - శుష్కగోమయవతీం అనేనపృథివ్యా అసంఖ్యాతపశుమత్త్వం ధ్వన్యతే । సర్వభూతానాం - సమస్తప్రాణినాం । ఈశ్వరీం - నియామికాం, ప్రభురూపాం । తాంశ్రియం - లక్ష్మీం । ఇహ - అస్మిన్ దేశే । అహముపహ్వయే - మత్సమీపం ప్రత్యాగచ్ఛేత్ తాం

హ్యసంకరోమీత్యర్థః ॥ విష్ణుపత్నీం మహాందేవీమితి భూసూక్తే। శ్రీభూనీళారమాదుర్గా సీతాసత్యాచభామినీ । రుక్మిణీతులసీరాధాః స్వర్ణలక్ష్మ్యంశ సంభవా ఇతి శ్రీరహస్యే॥౯॥

వైఖానసవిద్యాయాం.

ఋచమూనష్టభిం గంధద్వారామితి జపేచ్ఛ్రియాః । షట్త్రింశతానాంతు సహస్రాణాంచసంఖ్యయా ॥ పద్మాక్షమాలయా పద్మాసనస్థస్సహాపార్థివం । బీజంవిన్యస్యమాత్రేణ శ్రీబీజేనచ తజ్జపేత్॥ కర్పూరచంద్రకస్తూరీ శ్రీఖండాద్యైస్సుహూతైః । గంధద్రవ్యైస్సమభ్యర్చ్య స్థండిలే శ్రియమర్థయేత్ ॥ గోబృందామగతాంధ్యాత్వా సురభింసస్యమాలినీం । పృథులాం ప్రాణినామీశాం దుగ్ధపూర్ణాం శ్రియమర్థయేత్॥ కృషిఫల ప్రదః ధనధాన్య పశుసమృద్ధికరః । పుణ్యగంధప్రదః, మహత్వాపాదకః, ప్రభుత్వసాధకశ్చ మంత్రోయం॥౯॥ఇతి నవమర్చ్వివరణ సంగ్రహః॥

తాత్పర్యము.

మంచి గంధములచేత పరిమళించునది, ఎవ్వరిచేతను తిరస్కరింపఁ గూడనిది. ఎప్పుడును పంట పైరులచే పుష్టి గలిగినది పశ్వాదిసమృద్ధి గలది - సకల భూతములకును ఆశ్రయమైన

F

న్యూతిక యగు ధూస్వరూపిణియైన మహాలక్ష్మిని చే నిష్పట పిరిపెంపనని యభిలాషము గల యీ మంత్రమును అక్షరలక్షసహస్ర ప్రకారము జపించినచో కృషి ఫలసిద్ధి గలిగి ధన ధాన్య పశుసమృద్ధి యగుననుటయే॥

యంత్రోద్ధారః.

ఆర్ద్రార్ద్రం చలితద్వాదశరేఖా మూర్ధ్వంతు నవకోణకం - గంధకాష్ఠ లేఖిమంత్రంతు లిఖిత్వా శ్రీయంత్ర క్రమం - యంత్రమేతన్మహావిద్యా సర్వవశ్యకరం పరం - తాళపత్రే సమాలిఖ్య స్వర్ణసమ్పుటికాన్వితే - ధారయిత్వా పురుషో వాపి తస్య భాగ్యోదయో మహాన్

శ్రీసూక్త దశమీ ఋక్.

మహాలక్ష్మీ రత్నకోశే.

అస్య శ్రీ శ్రీసూక్త మనసః కామమితి దశమ ఋఙ్మహా మంత్రస్య - కర్దమ ఋషిః - అనుష్టుప్ ఛందః - శ్రీమహాలక్ష్మీర్దేవతా - మం బీజం సం శక్తిః శ్రీః కీలకం - మహాలక్ష్మీ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః - ఓం మనసః కామమాకూతిం - అంగు - వాచా సత్యం - తర్జ - అశీమహి మధ్య - పశూనాం

నాం రూపమన్నస్య - అహామి - శ్రీంమయిశ్రీః - కనిష్ఠికా - ఓం ఐం లం వం శ్రీం శ్రయతాంయశః - కరతల - ఏవంహృదయాదిన్యాసః - ధ్యానం - కాంత్యాకాంచనసన్నిభాం ద్విజయినాం కల్హారమాలావలీం కస్తూరీతిలకాం కరైశ్చకమలేకంఠేనముక్తావళిం - శేషాశేషవిశేషభూషణరతాంసంబిభ్రతీం కుండలాంపద్మాక్షీం భజసర్వదాఖిలహితప్రాప్త్యై సమృద్ధశ్రియై - ఏవంధ్యాత్వా జపేన్మంత్రం లక్షమాత్రమతంద్రితః - అతఃపరం షడ్వింశ ధ్యామద్రష్టవ్యం -

మంత్రః.

ఓం॥ మనసఃకామమాకూతింవాచస్సత్యమశీమహి।
పశూనాంరూపమన్నస్య మయిశ్రీశ్శ్రయతాంయశః॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

హేశ్రీః । మనసః కామం - మనోరథం । ఆకూతిం - సంకల్పం । వాచః - వాగింద్రియస్య । సత్యం - యాథార్థ్యం । పశూనాం - గోమహిష్యాదీనాం । రూపం - క్షీరాది । అన్నస్య - అదనీయస్య యువ్రీహ్యాదేః । రూపం - భక్ష్యాది చతుర్విధం।

అశీమహి - లభేమహి । శ్రీః - సంపత్ । యశః - కీర్తిశ్చ । మయి - తదుపాసకే । శ్రయతాం - ఆశ్రయతాం ॥ ఇతి ద్వితీయవర్ణః॥౨॥౧౦॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

మమ - మనస్సిత్కామం - భూరిమనోరథం । ఆకూతిం - సంతోషం । వాచస్సత్యం - వచసాంయథార్థతాం । పశూనాంరూపం - గజాశ్వగోమహిష్యాది ప్రాచుర్యం । అన్నస్యరూపం - భక్ష్యభోజ్యాదికం । యశః - కీర్తిం । యస్యాస్సకాశాత్ - వయమశీమహి - లభేమహి । తాదృశీశ్రీర్లక్ష్మీః । మయి శ్రీయతాం - సన్నిధత్తాం॥౧౦॥

మంత్రకల్పార్ణవే.

మనసః కామమిత్యాద్యాం శ్రీసూక్తే దశమీమృచం । మనోవాఙ్నియతోనిత్య మష్టలక్షజపంచరేత్ ॥ వాక్సిద్ధిర్భోగసిద్ధిశ్చ భోగ్యలాభోభవేద్ధ్రువం। ఓమైంలంవం శ్రీమితిస ప్లన్యాసః॥ ధ్యానం॥ తాంధ్యాయేత్సత్య సంకల్పాంలక్ష్మీంక్షీరోదనప్రియాం । ఖ్యాతాంసర్వేషుభూతేషు తత్త్వజ్ఞానబలక్రియాం ॥ ఇతి॥ ఇతిదశమీ ఋగ్వివృతా॥౧౦॥

తాత్పర్యము.

ఓ లక్ష్మీదేవి! మనోరథమును, సంకల్పమును, సస్యము క్షీరాన్నాది భోగ్యజాతమును, నీ ప్రసాదమువలన పొందుదుము. సంపదయను కీర్తియును నన్ను ఆశ్రయించవలె ఇట్టి యర్థముగల ఈ మంత్రమును ఐదు బీజాక్షరములతో న్యాసము అన్న నియమములతో మౌన వ్రతమున ౧ - లక్షలు జపము చేవలసినది - సిద్ధియైన వానికి - వాక్సిద్ధియు, సంకల్ప సిద్ధియు కోర్కెలు కొనసాగుట, సత్యఫలంబు, భోగభాగ్యంబులు సంపత్కీర్తియును గలుగునను ||౨||౧౦||

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

తిర్యగ్రేఖాష్టకముల్లిఖ్య ఊర్ధ్వమష్టలిఖేద్బుధః - శ్రీం హ్రీం క్లీం మంత్రమాలంబ కోష్ఠేషు విలిఖేత్క్రమాత్ - ధారణాద్దా కృతిర్యాఖ్యయా ధనధాన్యసమృద్ధిమాన్ - సహస్రావృత్తి శ్రీసూక్త మంత్రైస్తు భవేయుస్సర్వసంపదః - గోప్యాద్గోప్యతరం బ్రహ్మన్ నదద్యాద్యస్యకస్యచిత్ - గోపనీయం ప్రయత్నేన శ్రీసూక్తం కమలాసన ఇతి షడ్వింశోధ్యాయః.

శ్రీసూక్తైకాదశీఋక్.

అస్య శ్రీ శ్రీసూక్త కర్దమేనేతి ఏకాదశ ఋచో మహామంత్రస్య - కర్దమఋషిః - అనుష్టుప్ ఛందః - శం బీజం - వం శక్తిః - శ్రీం కీలకం - మహాలక్ష్మీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః - కర్దమేన ప్రజాభూతా - అంగు - మయి సంభవ - తర్జనీ - కర్దమ - మధ్యమా - శ్రియం వాసయమే కులె - అనామి - మాతరం కనిష్ఠి - పద్మమాలినీం - కరతలకర - ఏవం హృదయాది న్యాసః - ధ్యానం - ధ్యాయేద్ధాటక సన్నిభాం ద్వినయనాం దివ్యాంబరాలంకృతాం సత్ఫుల్లాధర పద్మకోమలయుగ శ్రీమత్కరాం భోమహాం - నానారత్న కిరీటకుండల లసద్వక్త్రాంబుజాం శర్మిణీం సర్వాభీష్టఫలప్రదాన నిరతాం సంపత్సమృద్ధ్యాసదా - ఏవం ధ్యాత్వా జపేల్లక్షం మహాకావ్యయుతం జపేత్-

మంత్రః.

ఓం॥ కర్దమేన ప్రజాభూతా మయి సంభవ కర్దమ।
శ్రియం వాసయ మే కులె మాతరం పద్మమాలినీం॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

కర్దమేన - కర్దమాఖ్యేన పుత్రేణ । ప్రజాభూతా -

ప్ర, ప్రకృష్టం, ప్రజా, అపత్యం యస్యాస్సా, సుపుత్రేత్యర్థః, ప్రజాపత్యమితి యాస్కవచనాత్ । భూతా - అభవత్ । అతః । కర్దమ - శ్రీపుత్ర । త్వం । మయి - మదీయగృహే । సంభవ - సంవస । పద్మమాలినీం - కమలమాలాధారిణీం । మాతరం - తవజననీం । శ్రియం - లక్ష్మీం । మే - మమ । కులే - వంశే । వాసయ - నివాసయ ॥౩॥౧॥౧౧॥

పృథ్వీధర భాష్యం.

కర్దమ - శ్రీపుత్ర । మయి సంభవ - మయి ప్రసాదం కురు । యతః శ్రీః । త్వయా కర్దమేన । ప్రజాభూతా - పుత్రవతీ జాతా । తస్మాత్ । మాతరం - తవజననీం । పద్మినీం - పద్మరచితమాలికాం । శ్రియం - లక్ష్మీం । మమ । కులే - వంశే । వాసయ - ప్రతిష్ఠాపయ । త్వత్పరాసతీవా సంకరోత్వి త్యర్థః ॥ ౩॥౧॥౧౧॥

మన్త్రికల్పార్ణవే.

కర్దమేనేత్యాది తాంతు శ్రీసూక్తైకాదశీమృచం । గాం సంపత్కాం సంపూజ్య జపే దక్షరలక్షకం ॥ పంక్తిచ్ఛంద మిదిన్యాసః ॥ ధ్యానం ॥ సవత్సా గౌరివ ప్రీతా కర్దమేన తథేందిరా ।

కల్యాణీమద్ధ్య మహానిత్యం నివసేత్సద్మమాలినీ ॥ మంత్రసిద్ధౌతు చిరావిచ్ఛిన్న వంశపరంపరాభివృద్ధి రఖండితైశ్వర్యలాభశ్చ భవతి । సంతానసౌభాగ్య ప్రదోయంమంత్రః ॥ పద్మాక్షమాలయా గోష్ఠే ప్రజపేత్ । బాలేభ్యఃపయోదద్యా ద్బాలికాభ్యశ్చ ప్రత్యహం సువాసినీమర్చయేత్సపుత్రామ్మితి॥౩॥౧॥౧౧॥

ఇత్యేకాదశీ ఋగ్వృతా॥

తాత్పర్యము.

ఓ మహాలక్ష్మీ నీవు కర్దముఁడను వానిచేత కుమారుఁడు గలదానవు. ఓయి కర్దముఁడా మాయింట వచ్చి యుండుము. కమలధారిణి యగు నీ తల్లియైన లక్ష్మిని మా యింట నివసించునట్లు చేయుము. అను నర్థముగల ఈ మంత్రమును పద్మాక్ష మాలికతో గోష్ఠమున కూర్చుండి ౩౨ - లక్షలయ్యేవరకు జపము చేయవలసినది. ఇతర బిడ్డలకు పాలు నొసంగుచు వారి తల్లులైన ముత్తైదువలను నిత్యము పూజింపవలసినది. ఆవులకును దూడలకును మేత బెట్టవలసినది. ఇట్లు చేసెనేని మంత్రము సిద్ధించు. నట్టివానికి యా చంద్రార్కముగ నవిచ్ఛిన్న వంశ పరంపరాభి వృద్ధి యగునట్లు సంతాన సౌఖ్య

కలుగును - దానికిని దాని సంతతులకును అఖండితైశ్వర్య మగును. ఈ మంత్రము సంతాన సౌభాగ్య ప్రదం నము॥ ౬ ॥౧౧॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

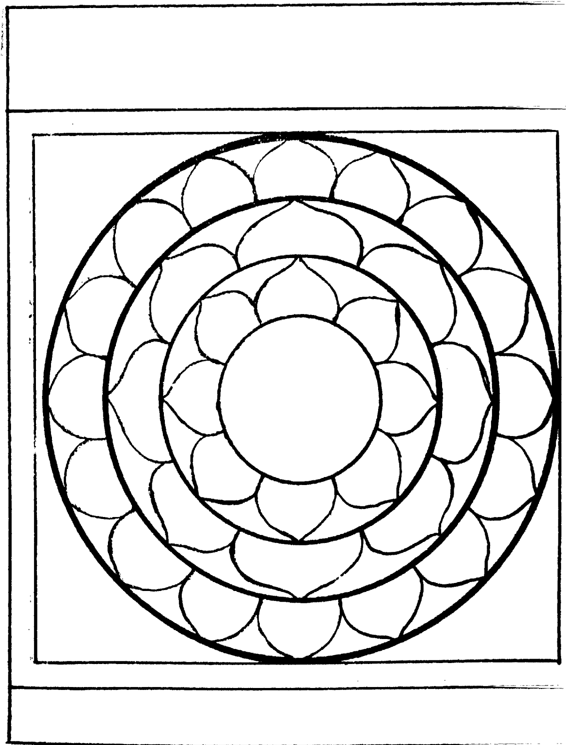
బిందువస్వబ్జమాలిఖ్య వస్వబ్జం చ తతః పరం - కలా తతః పత్రాబ్జ ద్యూఖగృహాద్వ్యం ద్వసంయుతం - బిందౌ శ్రీబీజ ఖ్య కలాంతం మంత్రలేఖనం - పూర్ణం చ కమలా బీజైః భూపురత్ర యమపి - ఏతద్యంత్రం మహాబుద్ధిదాయకం సర్వసిద్ధిద పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిస్యాత్ స్థాపనాత్సర్వసంపదః - శ్రీసూక్తనమః

శ్రీసూక్తే ద్వాదశీఋక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

అస్య శ్రీ శ్రీసూక్తాంతర్గత ద్వాదశ ఋచో మంత్రస్య - చిక్లీత భగవానృషిః - అనుష్టుప్ఛందః - శ్రీ శ్రీదేవతా - అం బీజం - లం శక్తిః - శ్రీం కీలకం - మమ శ్రీలక్ష్మీదేవతా ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః - చిక్లీతం గృహాణ - అంగుష్ఠా - చిక్లీత వస - తర్జ - మధ్య

೧೩

మధ్యమా - దేవీంమాతరం - అనా - శ్రియంవాసయ - కనిష్ఠి
కా - మకులె - కరతల - ఏవం హృదయాదిన్యాసః - ధ్యా
నం - ధ్యాయేత్కల్పతరోర్మూలె రత్నసింహాసనేస్థితాం - పద్మద్వ
యధరాంపద్మాం వరదాభయధారిణీం - సర్వరత్నవిచిత్రాంగీం
రక్తశ్రీపాదపీఠికాం - హేమదండసితచ్ఛత్ర చామరద్వయవీ
జితాం - రత్నాఘైరభిషించంతీం భక్తంగజకరోద్ధృతైః - ఏవం
ధ్యాత్వా జపేల్లక్షంభవేద్ధనపతిస్స్వయం -

మంత్రః.

ఓం॥ ఆపస్సృజంతుస్నిగ్ధాని చిక్లీతవసమేగృహే।
నిజదేవీంమాతరం శ్రియంవాసయమేకులె॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యమ్.

ఆపః - అబభిమానిన్యోదేవతాః। స్నిగ్ధాని - స్నేహయుక్తానికార్యాణి। సృజంతు - ఉత్పాదయంతు । అపాంస్నేహగుణవత్త్వాదితిభావః। హేచిక్లీత - చిక్లీతాఖ్యశ్రీపుత్ర । మె - మమ। గృహే - గేహే। నివసవ - వాసంకురు। అపిచ। తాందేవీంమాతరం - శ్రియం। మె - మమ। కులె। నివాసయ-సంవాసయ॥౩॥౨॥౧౨॥

సూక్తార్థసంగ్రహః.

యదగ్రే ఆప ఏవాసన్ అద్భ్యస్సర్వమభూజ్జగత్ । నారా
స్తా అయనం యస్య స హి నారాయణః పరః ॥ సూతే నరాంశ్చ
యా ఆపస్తా యదస్యాయనం హరేః । తస్య స్వాభావికీ శక్తిర్దే
వీ నారాయణీస్మృతా ॥ అద్భ్యోహి పృథివీ జాతా అగ్నిరప్యబ్భవ
స్తథా । వాయురగ్ర్యోహ్యాహం వత్స శ్చంద్రమాస్సర్వముష్యథ ॥
జీవజీవరసం దివ్యమమృతం జలముచ్యతే । జాయతే లీయతే య
త్ర జగత్తజ్జలమీరితం ॥ తజ్జలాని దశాంతాత్మా చితం జలముపాస
తే ॥ తస్మాత్సర్వవిదానానా మహం ప్రస్తుత్యముచ్యతే । అప్సు
ప్రతిష్ఠితస్సైవ హ్రీ శ్రీనైవపరరూపిణః ॥ జగద్భావాయ సంబద్ధా
స్తథానౌ స్వాత్మజ్జగల్లయః । తస్మాదుపాసకో దేవీం ప్రార్థయేద
ప్స్వరూపిణీం ॥ భోగ్యద్రవ్యాణి సర్వాణి మనుస్నిగ్ధాని మాతృకా ।
సృజతు శ్రిరసాం దేవీ భోగభాగాయకామినీ ॥ శ్రీదేవ్యాస్తనయోజ
ష్ఠే చిక్లీతో నామ మన్మథః । అభిన్నవిక్రితౌ చిత్తే జాతః కామో హి
చిత్తజః ॥ అయమేవహి సంసార హేతుస్సర్వార్థసాధకః । జగ
తాం ప్రమహితం సర్వం యేనద్వైతఫలోదయః । యశ్చాకామహతో
దేహీ శ్రోత్రియో బ్రహ్మణిస్థితః ॥ బ్రహ్మసంపద్యతే తస్య కర్త
వ్యం న హి విద్యతే । లక్ష్మీస్త్రిప్రవర్గరూపాయాః ప్రాప్తిః కామని

బంధనా ॥ తస్మాచ్చిక్లీతనామానం లక్ష్మీపుత్రంహిదుర్జయం । కామదేవంసమారాధ్య యత్నతఃప్రాప్నుయాచ్ఛ్రియం ॥ లక్ష్మీః ప్రియత్నసాధ్యాహి యత్నఃకామసముద్భవః । తస్యధర్మాది రుద్ధస్య విభూతిత్వంహరేద్యతః ॥ చిక్లీతశ్శ్రీసుతస్స్వామిన్ చిరంనివసమద్గృహే । మత్కులేనుచిరంతిష్ఠ మచ్చిత్తేసన్నిధింకురు ॥ త్వదాగమనమాత్రేణ త్వన్మాతాత్వామనువ్రజేత్ । త్వయిప్రీతిపరాసాహి తవఛందోనువర్తినీ ॥ శ్రీదేవీంతాంమమగృహే చిరంవాసయమాతరం । నమోస్తుతుభ్యంచిక్లీత శ్రీదేవ్యైచనమోనమః॥ ఏతత్తాత్పర్యకాంసూక్తే ప్రజపేద్ద్వాదశర్చకం । చంద్రమాఋషిరేతస్య దేవతాత్వమృతేశ్వరీ ॥ చిక్లీతమాతాశ్రీశ్ఛందో నుష్టుబ్శ్రీంబీజముచ్యతే । చతుష్షష్టిసహస్రాణి ప్రజపేన్మంత్రసిద్ధయే ॥ నద్యాస్సముద్రగామిన్యాః తీరేబిల్వతరోస్తలే । జలకుంభంసమభ్యర్చ్య చేష్టించాపిష్టకాంచరేత్ ॥ యచ్ఛయాజుషశాఖాయా ముక్తయారుణకేతుకే । తేనతంత్రేణసహితం స్వశాఖోక్తవిధించరేత్ ॥ ప్రహాదానంప్రకుర్వీత దద్యాత్పానియమేవచ । సువాసినీభ్యోవిప్రేభ్య స్తదసత్యేభ్యఏవచ ॥ భూతాహ్వాయనతో దేవీ తుష్యతిశ్రీహరిప్రియా । తస్యాన్నంభోగ్యజాతంచ తనిచ్ఛాసమకాలికం ॥ హితంమృష్టంసమృద్ధంచ శుద్ధం

యావదపేక్షితం । తత్కుటుంబస్యపర్యాప్తం తదాశ్రితజనస్యచ ॥
తదాహా నేతత్కులేచ మహాలక్ష్మీః స్థిరా భవేత్ ॥ఇతి॥ఇతి ద్వాదశీ
ఋగ్వ్యాఖ్యాతా ॥

తాత్పర్యము.

జిడ్డుగల రుచిగలైన భోగ్యవస్తువులను జలాభిమాని దేవతలు సృష్టించి నాకివ్వని - అనగా, బ్రహ్మ సృష్టియందు ఉదకములే మొదటివి. వానియందు భగవంతుడు గలడు. ఉదకములవలన లోకము సృష్టింపబడ్డది - ఆహారాది సమస్త భోగ్యవస్తువులును నీటివలన గలుగుచున్నవి - నీరే ప్రాణాధారము. గనుక - జీవన స్వరూపిణియై జలాభిమాని యగుటవలన అమృతేశ్వరి యను పేరం బరగిన మహాలక్ష్మి, నాకిష్టముల నొసంగుగాత యని భావము. చల్లదనము చేత మనస్సును తడిపి పూరించునది ఆస్వాదక రసము దానియందు స్నేహాంశము జిడ్డు గలది అదియె తలలోని మెదడును పోషించును. అట్టిటగల మనోమయ కోశంబున అంతఃకరణ వృత్తి యను మహాలక్ష్మి గలదు. ఆమె జీవాత్మ స్వరూపుడగు మహావిష్ణువు నాశ్రయించి యున్నయది. ఆమెకు కామ మనియెడు మన్మథుడు పుట్టుచున్నాడు. అట్టి చిత్తజుండయిన కాముడే చిక్లీ

తుఁడనియెడు లక్ష్మీపుత్రుఁడగును. కామ సంకల్పము లేనివా
రలు ధనాది కామ్యములను సాధించుటకు యత్నింపరు గాన
పురుషార్థములన్నియు ధర్మావిరుద్ధ కామసాధ్యంబు లన
బడును. కావున కామేశ్వరి యగు మహాలక్ష్మి కామముగల
వారి యందు నివసించును. కనుక - ఓ కామమా! నా
యింట నుండుము. అనగా నేనును, నా వంశస్థులును ప్రవృత్తి
ధర్మపరాయణు లయ్యెదమని భావము. ఓ చిక్లీతుఁడా! నీవు
నాయందు నిలిచి నీయందు ప్రీతిగల నీ తల్లియైన శ్రీదేవిని నా
యింట అనగా నా కులమున శాశ్వతముగ నుండునటుల జేయు
మని ప్రార్థించుట. ఇట్టి యర్థముగల ఈ మంత్రమును
అక్షరమునకు రెండు వేలవంతున ౬౪ వేలు - జపము జేయ
వలసినది - చలిపండిళ్లను బెట్టించి ఉదక దానము జేయ
వలెను. మహానదీ తీరమున బిల్వవృక్ష మూలంబున జపిం
చ తగును. ఆరుణకేతుక చయనోక్తవిధి ననుసరించి
కల్పోక్త ప్రకారముగ శాంతి జేయవలసినది - ఈ మంత్ర
సిద్ధునికి భోగ భాగ్యాభివృద్ధి గలిగి కోరిక లన్నియు చేకూరును.
అతని గృహమున వంశపారంపర్యముగ లక్ష్మీసాన్నిధ్యము కలుగు
ననుట॥౧౨॥

యంత్రః.

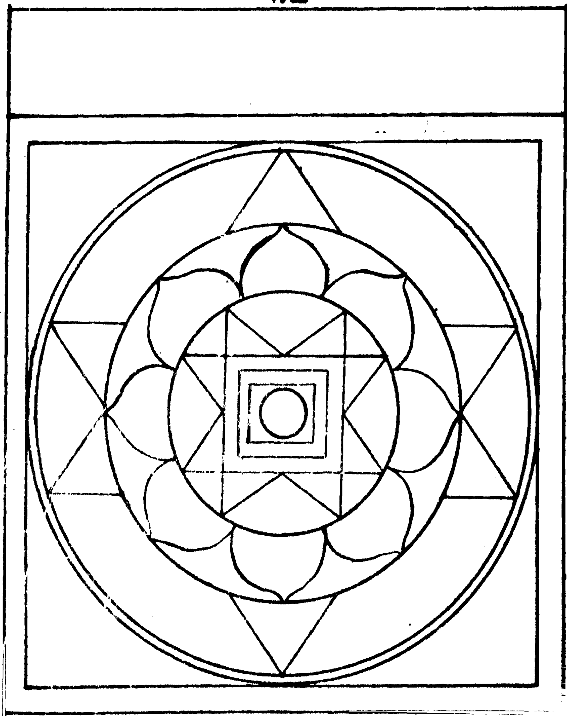
బిందుభూద్వంద్వమాలిఖ్య నాగకోణంతదబ్జకం - రసకోణంతతోలిఖ్య రసాంతంక్రమతోమనుం - ఏతత్ప్రాకారసంవేష్ట్య ధారయేదసమృద్ధిహృత్ - ఏతస్మాత్కమలాయంత్రా దసమృద్ధిర్విష్యతి - జ్యేష్ఠాచనాశమాయాతి నీహారఇవభాస్కరాత్.

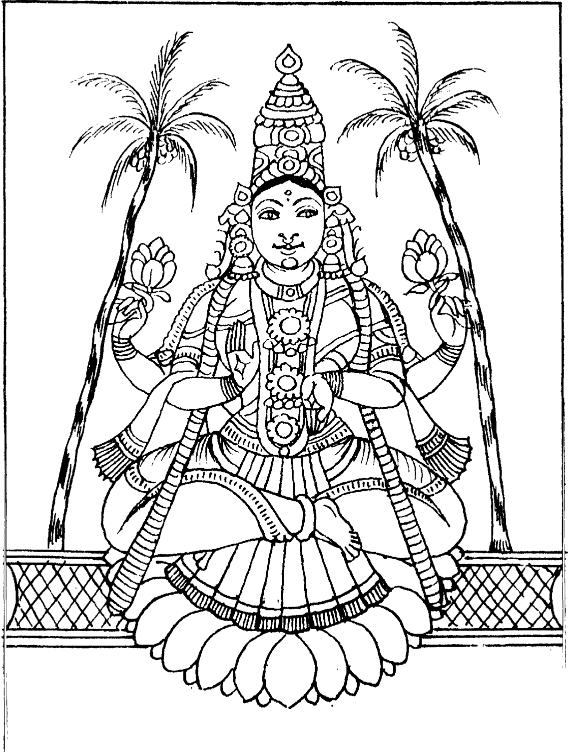

శ్రీసూక్తే త్రయోదశీ ఋక్.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త ఆర్ద్రాంపుష్కరిణీమితి త్రయోదశ ఋఙ్మహామంత్రస్య - జాతవేదా ఋషిః - అనుష్టుప్ఛందః । శ్రీమహాలక్ష్మీర్దేవతా - ఆం బీజం, స్వాహా శక్తిః - శ్రీం కీలకం - శ్రీమహాలక్ష్మీప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః - ఓం ఆర్ద్రాంపుష్కరిణీం పుష్టిం - అంగుష్ఠాభ్యాంనమః - పింగళాం - తర్జనీ - పద్మమాలినీం - మధ్యమా - చంద్రాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం - అనామి - జాతవేదః - కనిష్ఠికా - మఆవహ - కరతల - ఏవంహృదయాదిన్యాసః - ధ్యానం ॥ ధ్యాయేత్కల్పతరో

ర్ణాలరత్నసింహాసనసంస్థితాం । పద్మద్వయధరాం పద్మాం వరదా
భయధారిణీం ॥ సర్వరత్నవిచిత్రాంగీం రక్తశ్రీపాదపీఠికాం ।
నియతః ప్రజపేన్మంత్రీ లక్షసంఖ్యాజపేన్మనుం ॥ పిపాసానాశనం
బుద్ధి దాయకం ప్రథమం స్మృతం । అభూతిమసమృద్ధించ వ్యాధి
మనవినాశయేత్.

మంత్రః.

ఓం॥ఆర్ద్రాం పుష్కరిణీం పుష్టిం పింగళాం పద్మమాలినీం ।
చన్ద్రాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదో మఆవహ ॥ ౧౩ ॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యమ్.

అథతృతీయవర్గే తృతీయాఋక్ ॥ ఆర్ద్రామితి ॥ ఆర్ద్రాం - ఆర్ద్రగంధాం । పుష్కరిణీం - అభిషేకోద్యుక్తదిగ్గజశుండాగ్రాం । పుష్కరశబ్దో గజశుండాగ్రవాచకః । పద్మవతీంవా । పద్మలతారూపాంవా । పుష్ట్యభిమానినీం - పుష్టిరూపాంవా । పుష్టిరూపేణసంస్థితేతి మార్కండేయవచనాత్ । పింగళాం - పింగళవర్ణాం । పద్మమాలినీమిత్యాది ॥ సిద్ధమన్యత్ ॥ ౧౩ ॥ మతాంతరే మంత్రపాఠోభిద్యతే - నచ ఉత్తరఋక్వ్యాఖ్యావగమ్యతే.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

ద్వాత్రింశత్కోష్ఠకేయంత్రే లిఖేన్మంత్రంయథాక్రమం - లిఖిత్వాబిల్వఫలకే సాధ్యనామసమన్వితం - తత్రదేవీం సమావాహ్య పూజయేత్పరదేవతాం - సర్వసిద్ధింసమాశ్రిత్య ధనధాన్యంచవిందతి.

శ్రీసూక్తే చతుర్దశ్యృక్.

మహాలక్ష్మీ రత్నకోశే.

అస్యశ్రీశ్రీసూక్త చతుర్దశ్యృఙ్మహామంత్రస్య జాతవేదాఋషిః - అనుష్టుప్ఛందః - శ్రీరాజ్య లక్ష్మీర్దేవతా - శ్రీం బీజం - హాం శక్తిః - హ్రీం కీలకం శ్రీరాజ్యలక్ష్మీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః - ఆర్ద్రాంపుష్కరిణీం యష్టిం - అంగు - సువర్ణాం తర్జనీ - హేమమాలినీం - మధ్యమా - సూర్యాం హిరణ్మయీం - అనామి - లక్ష్మీం - కనిష్ఠికా - జాతవేదోమ ఆవహ - కరతల - ఏవంహృదయాదిన్యాసః - ధ్యానం ॥ పద్మం మణిమయంకుంభ మిక్షుచాపంచబిభ్రతీం - పుష్పబాణంమహా

లక్ష్మీం ధ్యాయేద్రాజ్యప్రదాయినీం - ఏవం ధ్యాత్వా జపేల్లక్షం రాజ్యలక్ష్మీం సమశ్నుతే.

మంత్రః.

అథ చతుర్దశీ ఋక్.

ఓం॥ఆర్ద్రాంయఃకరిణీంయష్టిం సువర్ణాంహేమమాలినీం।
సూర్యాంహిరణ్మయీంలక్ష్మీం జాతవేదోమఆవహ ॥౧౪॥

శ్రీవిద్యారణ్య భాష్యం.

ఆర్ద్రాం - పూర్వోక్తాం । యఃకరిణీం - యష్టికరాం, వేత్రహస్తామిత్యర్థః । "టీకా పశ్చాందసః" । తస్యతాం - దండకారిణీ; దండకరాం వా । యష్టిం - దండరూపాం ధర్మ- దండస్వరూపిణీ మిత్రిబాహ్యోక్తైః । సువర్ణాం - శోభనవర్ణాం । రుక్మరూపిణీం, రుక్మిణీం, రుక్మదేవతాం వా । హేమమాలినీం - హేమవికృతశృంఖలాది మాలావతీం । సూర్యాం - సూర్యవత్ప్రకాశమానాం । తద్రూపాం వా । శిష్టమన్యత్ ॥ ౩॥౪॥౧౪॥

పృథ్వీధరభాష్యం.

త్రయోదశీమృక్॥ హే జాతవేదః - సంస్కృతాగ్నే । ఆర్ద్రాం - శీతలగుణాం । పుష్కరిణీం - గజశుండాగ్రవతీంవా । పుష్టిం - పోషణకరీం । సువర్ణాం-శోభనకాంతిం । హేమమాలినీం - హేమపద్మ రచితస్రగ్విణీం । సూర్యాం - ఐశ్వర్యరూపాం । హిరణ్మయీం - స్వర్ణరూపాం । మే - మదర్థం। ఆవహ - ఆవాహనం కురు॥౧౩॥

చతుర్దశీమృక్॥ హే అగ్నే । ఆర్ద్రాం - పూర్వోక్తాం। పుష్కరిణీం - కరిహస్తాగ్రవతీం । యష్టిం - పాలాశాది దండరూపాం । ఇష్టిమితిపాఠే యాగస్వరూపాం । పింగళాం - కద్రువర్ణాం । పద్మమాలినీం - పూర్వోక్తరూపాం । చంద్రాం - సంతోషకరీం, చంద్రమండలవాసినీం, చంద్రరూపాం, కర్పూరధారిణీంవా । హిరణ్మయీం - సువర్ణమయీం । ధనరూపాం, ధనప్రచురాంవా । లక్ష్మీం । మే మదర్థం । మమేతిపాఠే మత్సంబంధి ప్రయోజనాయ ఆవహ॥౧౪॥

శ్రీతత్త్వ.

మనుకారోమదశ్చేతి వర్ణౌ తే పార్శ్వయోర్ద్వయోః । దేవ
తే గజరూపిణ్యౌ శ్రీదేవీమభిషించతః ॥ తయోశ్చంద్రాగ్రయోర్భా
త ఆశాప్రీత్యాహ్వయోర్వృభౌ । సువర్ణకలశాతాభ్యాం తృప్తి
పూర్ణాంభసాన్వహం ॥ హృత్పద్మవాసినీ దేవీ చిద్రూపిణ్యభిషి
చ్యతే । దేహాగృహక్షేత్రకేవిష్ణో త్వహంసద్వైనవిష్ణునా ॥ ఏతావాన్గజ
లక్ష్మ్యస్తు విభూతేర్విస్తరోద్భవః । తాంస్మరేదభిషేకార్ద్రాం పు
ష్టిదాంపుష్టిరూపిణీం ॥ ముక్తాభాంస్వప్నధీగమ్యాం సువర్ణాం
స్వర్ణమాలినీం ॥ సూర్యాద్యైశ్వర్యరూపాంచ సవిత్రీం సూర్యరూ
పిణీం । ఆత్మసంజ్ఞాంచ చిద్రూపాం జ్ఞానదృష్టిస్వరూపిణీం । చ
క్షుఃప్రకాశదాంచైవ హిరణ్యప్రచురాం తథా । స్వర్ణాత్మనాబి
భ్రూతాంచ జాతవేదోమఆవహ । బుంబమేతాంజపేన్నిత్యం
పశ్యన్నర్కేందివాద్విజః । పద్మాకరేతటాకేవా ప్రత్యహంత్రిసహ
స్రకం । మండలత్రయమభ్యస్తం వ్రతదీక్షాపరాయణః । సువాసినీ
శతంభోజ్యం సాలంకారంసదక్షిణం । సిద్ధ్యగజాంతైశ్వర
మారోగ్యంభాగ్యమేవచ । సర్వార్థసిద్ధిమంతేతు సూర్యసాయు
జ్యమాప్నుయాత్ ॥ మైత్ర్యాదివృత్తిభిశ్చార్ద్రాం విరాజత్కిరణాం
శ్రియం । దయార్ద్రాంవేత్రహస్తాంచ వ్రతదండస్వరూపిణీం ।

పింగళాభాం ప్రసన్నాస్యాం పద్మమాలాధరాంతథా । చంద్రస్థాం
చంద్రరూపాంచ చంద్రాంచంద్రధరాంతథా। హిరణ్మయీంమహా
లక్ష్మీ మృచమేతాంజపేన్నిశి । అరభ్యశుక్లపంచమ్యా మాస్యేవదశ
రాత్రిషు । ప్రాప్నైకోత్తరస్యైవ జపేద్భృగుపరాయణః । ద్వాత్రిం
శద్వాసపర్యంతం పునశ్చరణముచ్యతే । చంద్రమండలమాలక్ష్య
లక్ష్మీంశ్రీలలితాంబికాం । సిద్ధ్యనుసార్వభౌమత్వం వశీకరణమే
వచ । పూర్ణానందప్రతిష్ఠాంచ శ్రీణాంభోగంమహద్ధనం । ప్రా
ప్యాంతేచస్త్రీసాయుజ్యం ప్రాప్నోత్యేవనసంశయఇతి॥ ఇతిత్రయో
దశ చతుర్దశర్చా వ్యాఖ్యాతే॥౧౩॥౧౪॥

తాత్పర్యము.

ఓయీ సంస్కృతాగ్ని హోత్రుడా! సూర్యప్రకాశ రూపిణియై సువర్ణ రూపమున ఐశ్వర్యము నొసంగు శ్రీ మహాలక్ష్మి లోక రక్షకురాలై పుష్టి నొసంగుచు బంగారి కమలముల హారముల పొలంగి ఇరు గెలంకుల గజములచేత నభిషిక్తురాలగుచు చల్లగ వెలుగుచున్నది. అట్టి గజలక్ష్మిని నన్ను రక్షించుటకై పిలుచుట రమ్ము. ఈ మంత్రము పదిమూడవ ఋక్కుని

శ్రీసూక్త భాష్యం.

పృథ్వీధర భాష్యము. పదునాల్గవ ఋక్కుంది (శ్రీవిద్యారణ్య భా
ష్యము. ఓయి అగ్నిహోత్రుడా! [illegible]
స్వరూపిణియై బంగారముగను [illegible]
[illegible] రూపమున వెలుగుచు సూర్యకాంతి వలె ప్రకాశము [illegible]
బంగారి గొలుసుల హారసరములను ధరించి భాగ్య ప్రచురముగ
నున్నది - ఆమెను నాకుగా పిలుచుకొనుము. అని కొందర
ర్థము చెప్పెదరు.

౧౪ వ - ఋక్కు యష్టిమని కొందరు - ఇష్టిమని కొం
దరు పఠించెదరు - మున్ను చెప్పిన గజలక్ష్మి రూపమునే ఇచ్చ
టయును పృథ్వీధరులు చెప్పిరిగాని శ్రీవిద్యారణ్యులు అట్లు చెప్ప
లేదు. ౧౩ వ - ఋక్కున చంద్ర రూపముగను, ౧౪ వ -
ఋక్కున సూర్య రూపముగను విద్యారణ్య భాష్యము చెప్పు
చున్నది - తద్వ్యతిరేకముగ పృథ్వీధర భాష్యము చెప్పుచున్నది -
యష్టియనగా వేత్రధారిణి యనెటువంటి దండస్వరూపిణి యని
శాస్త్రపురాణ వచనమును బట్టి శ్రీ విద్యారణ్యులు నిర్వచన
జేసిరి. " పాలాశో బ్రాహ్మణస్య" ఇత్యాది సూత్రానుసార
ముగ బ్రహ్మచర్యాద్యాశ్రమముల యందు మాత్రమేగ ధరింప

బడు దండస్వరూపిణి యని పృథ్వీధరు లనిరి. ఇష్టమను పాఠ మున యోగస్వరూపిణి యనబడియె. "చంద్రాం" అనగా "చది" ధాతువుచే బట్టి ఆహ్లాదకారిణి యనియు దీప్తిమతి యనియు చెప్పబడదగును. "చంద్రమండలవాసినీం" అను పురాణ వాక్యంబును సంగత మగుచున్నది. మరియు చంద్ర సూర్యాదులు లక్ష్మీస్వరూపు లని కొన్ని ప్రమాణములు చెప్పు చున్నవి. పచ్చ కర్పూరమును ధరించి చల్లగ పరిమళింపుచు తెల్లని కాంతి గలిగి యుండుటవలన చంద్రా యనబడియె నని కొందరు వ్యాఖ్యానించిరి. శ్రీ తత్త్వాది సూక్తోపాసనా క్రమ విధాయక గ్రంథంబులు ౧౩, ౧౪ బుక్కులు రెంటికిని జంటగ నుపాసనావిధి ప్రాయశముగ విశదీకరించిరి - మంత్రపాఠ భేదంబును, పౌర్వాపర్య క్రమంబును అధ్యాపక సంప్రదాయా ను సారముగ తెలిసికొన దగును, అదియు నానా దేశముల వారి వాడుకను బట్టి కించిద్భేదము గలిగి యుంటున్నది. వేద పాఠ విషయంబున శ్రీ విద్యారణ్యాచార్య సంప్రదాయమే పరి శుద్ధమైనదైనను కర్ణాట దేశమున పృథ్వీధరపాఠమే ప్రబలి యున్నది. సుఖకారకము, మదము, ఉపశమము గుణములు లే పనసో త్రైకృత్యాది అపేక్షింపు చున్నవి. కాని తొండములు

యుండు అనియు, ప్రతియు నవ రత్న [illegible]
ఉదకమును ధరించిన బంగారు కలశము [illegible]
కమలంబున చిద్రూపిణియైన మహాలక్ష్మి ఆనంద స్వరూ [illegible]
విష్ణువుతో చేరి జగదైశ్వర్య భోగానుభవములచే [illegible]
లగుచుండును. ఇదియే గజలక్ష్మి యనబడును. [illegible]
నొసంగునది, [illegible] ప్రత్యక్ష మగును. బంగారువలె
వెలుంగుచుండును, సూర్య స్వరూపిణియైన ఐశ్వర్యము నొసం
గును. ఆత్మ స్వరూపంబున చిద్రూపిణి యగును, జ్ఞాన దృష్టి
స్వరూపిణి యగుటంజేసి చక్షుఃప్రకాశ ప్రదయగును, హిమవాక
రూపముచే వ్యక్తురా లగుటచేత ధన ధాన్యము లిచ్చుచున్నది.
అట్టి గజలక్ష్మిని శారీరమనియెడు రాజభవనంబున నివసించి
యుండునట్లు పిలుచుటకై రక్షని యగ్నిహోత్రునిఁ బ్రార్థించు య
ర్థముగల యీ మంత్రముచే సూర్యాభిముఖంబుగ పద్మాకర
తటంబున దీక్షితుండు పగటి కాలమునందే నిత్యము త్రిసహస్ర
పరిహారముగ మూడు మండలముల వరకు జపము చేయవలెని
నది. ౧౦౦-మూర్తైకలకు అలంకారపూజ జేసి జప తర్పణ
హోమము సమారాధనాది సిద్ధి జెందిన మహానుభావుండు గజాం
తరైశ్వర్యము జెంది మహదారోగ్య భాగ్య సంపన్నుడై సర్వా

ఇష్ట సిద్ధులం గాంచి చిరకాలము జీవించి తుదకు సూర్యసాయుజ్యము నొందు ననుట॥౧౩॥

మైత్రి, కరుణ, ముదిత, ఉపేక్షా, యను సచ్చిత్త పరికర్మములచేత నార్ద్రాంతఃకరణుండగు భక్తుండు శ్రీ విరాట్పురుష దేహ మగుటవలన నట్టి జగత్స్వరూపుం డైన శ్రీ విరాణ్మూర్తి యగు శ్రీ నారాయణుని దయాస్వరూపిణి యైన శ్రీ దేవి భక్తుల యందు దయార్ద్రహృదయురా లగుటంజేసి యార్ద్ర యనం బడియె - లోకశిక్షాకర్తృత్వ లక్షణంబగు వేత్రంబును తన హస్తంబునం దాల్చినది గాన నద్దేవి దండహస్తస్వరూపిణి యనం బరగు. తప్తస్వర్ణ సవర్ణ యగుటంజేసి పింగళ యనం బడియె. మరియు నాదేవి దేహంబున మూలాధార స్వాధిష్ఠానాగ్నేయమణి పూరానాహత విశుద్ధ సహస్రారహృత్పుండరీకాది కమలమాలికా ధారిణి యగుటంజేసి యును జ్ఞానేంద్రియ గోళాత్మక కమలమాలిక యందు జ్ఞానధారాధార యగుటవలనను, పిండాండమున పద్మమాలిని యనంబరగు. మరియు నాదేవి బ్రహ్మాండంబున కమలవనం బను 'చంద్రశాలిని' యగుటం జేసి చంద్రకిరణ మాలాత్మక స్రగ్విణి యగుచున్నది - నింతియు

గాక సకల సురాసుర నరోరగాది ప్రాణులచేత కమలార్చితయై పద్మమాలిని యనంబరగు - మరియు నైసర్గిక దివ్య సువర్ణ సహస్రపత్ర స్రగ్విరాజిత యని పురాణంబులు స్తుతింపుచుండును - ఆ శ్రీదేవి చంద్ర స్వరూపిణియై జగదాహ్లాదంబు నొసంగు చంద్రమండల వాసినియై శీత కిరణములచే సస్యాదులనుజ్జీవింపం జేయును - అఖిలప్రాణుల గర్భస్థ పిండంబులను పెంపుజేయును - అదియునుంగాక ఘనసారశీతల యనబడుచుండును - ఆ లక్ష్మి హిరణ్యరూపముగ నావిర్భవించినది గాన నోహిరణ్యరేతస్సుగుండవగు యజ్ఞపురుషుండవా! మద్రక్షణార్థంబుగ నా మహాలక్ష్మిని పిలుచుక రమ్మని తాత్పర్యము గల ఈ మంత్రమును శుక్లపక్ష పంచమినుండి ప్రారంభించి ౧౦ దినముల రాత్రికాలముల యందు వ్రత పరాయణుండై చంద్రమండలమును జూచుచు లలితా స్వరూపిణియగు లక్ష్మిని లక్షీకరించి ౩ - మాసముల వరకును జపించి విధ్యుక్త ప్రకారముగ శాంతిచేసినేని యమ్మహాత్ముండు సిద్ధమంత్రుండైన పిదప సార్వభౌమత్వంబును జగద్వశీకరణ చణతయును పూర్ణానంద ప్రతిష్ఠను కీర్తిభాగ్య మహద్ధనాదులను చిరకాలము జెందియుండి

తదను చంద్రసాలోక్య చంద్రసార్ష్టిత్వ చంద్రసాయుజ్యాది ములగు మోక్షములను వరుసగ జెందగలడని॥౧౪॥

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః

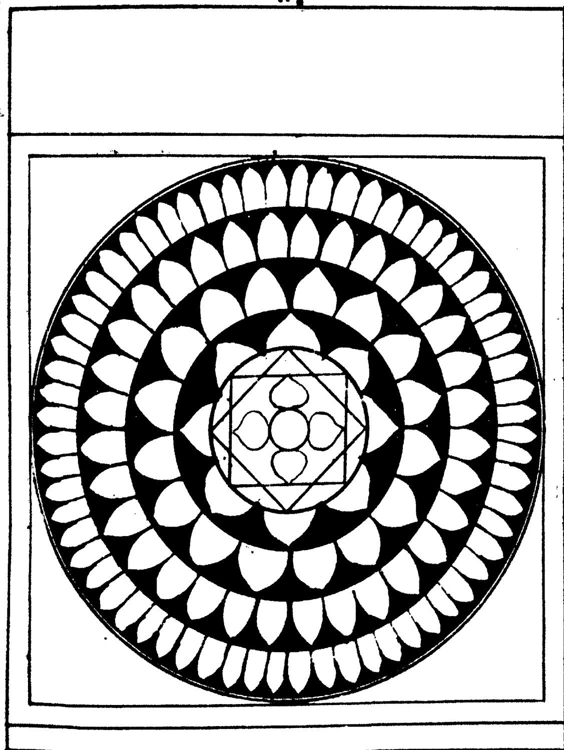
బిందుం వేదదళం లిఖ్య వస్వారం వసుపత్రకం - కలాసమం లిఖ్య బిందావేకాక్షరం లిఖేత్ - కలాంతం మూలవాద్యైర్ద్రాంశ మాతృకాం లిఖేత్ - చతుష్షష్టిదళే చింతామణి లిఖ్య ధారయేత్ - శ్రీబీజం సర్వతః పూర్ణం కారయేద్యంత్రతత్త్వవిత్ ఎవమేతన్మహాయంత్రం భుక్తిముక్తిఫలప్రదం - ధారణాద్యంత్రస్య సర్వసంపత్సమృద్ధిమాన్ - వల్లభః సర్వలోకానాం జాయతే సాధకోత్తమః.

శ్రీసూక్తే పంచదశ్యృక్.

మహాలక్ష్మీ రత్నకోశే.

అస్య శ్రీ శ్రీసూక్త తృతీయవర్గ ఋక్పంచదశీ మహామంత్రస్య ఆంగిరా ఋషిః (ఇతి మహాలక్ష్మీ రత్నకోశే) క

ఋషిః (ఇతి మంత్రకల్పార్ణవే) అనుష్టుప్ ఛందః (ఇతి రత్నకోశే) ప్రస్తారపఙ్క్తిశ్ఛందః (ఇతి మంత్రకల్పద్రుమే) శ్రీలక్ష్మీర్దేవతా - క్రీం బీజం - శ్రీం శక్తిః - క్రీం కీలకం (ఇతి మంత్రకల్పార్ణవే) శ్రీరాజ్యసింహాసనస్థ మహాలక్ష్మీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః - క్రీం తాం మఆవహ - అంగుష్ఠా - శ్రీం జాతవేదః - తర్జ - హ్రీంలక్ష్మీ మనపగామినీం - మధ్యమా - క్రీం యస్యాం హిరణ్యం - అనామి - శ్రీంప్రభూతంగావోదా శ్వోశ్వాన్ - కనిష్ఠికా - క్రీం పురుషానహం - కరతలక - ఏవం హృదయాదిన్యాసః - ధ్యాయేల్లక్ష్మీం ప్రహసితముఖీం రాజ్యసింహాసనస్థాం ముద్రాశక్తిం సకలవినుతాం సర్వసంసేవ్యమానాం - అగ్నౌపూజ్యాం అఖిలజననీం హేమవర్ణాం హిరణ్యాం భాగ్యోపేతాంభువనసుఖదాం భార్గవీంభూతధాత్రీం.

మంత్రః.

తృతీయావర్ణేఋక్పంచమీ.

ఓం॥ తాంమఆవహజాతవేదో లక్ష్మీమనపగామినీం।
యస్యాంహిరణ్యంప్రభూతంగావోదాశ్యోశ్వా విన్దేయం
పురుషానహం॥౧౫॥

శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యం.

ఇయంఋక్ ద్వితీయా ఋచావ్యాఖ్యాతా । ప్రభూతం – భూయిష్ఠం । గావః – గాః । దాస్యః – పరిచారికాః । ఉభయత్ర శసర్థే జస్ ।. ఇయాన్ విశేషః । ఇతి తృతీయానువాకః ॥ ౩॥ ౫ ॥ ౧౫ ॥

పృథ్వీధరాచార్యభాష్యం.

హే జాతవేదః – అగ్నే । యస్యాం – లక్ష్మ్యామాగతాయాం సత్యాం । ప్రభూతంహిరణ్యం – పుష్కలంధనం । గావః – గోమహిష్యాదీన్ । దాస్యః – దాసీజనాన్ । అశ్వాన్ – తురగాదీన్ । పురుషాన్ – పుత్రపౌత్రమిత్రకళత్రాదీన్ । విందేయం – అహంలభేయం । అనపగామినీం – నివృత్తిరహితాం । తాం – తాదృశీం । లక్ష్మీం – శ్రియం । మే – మదర్థం । ఆవహ – ఆవాహనంకురు॥౧౫॥ ఇతి శ్రీసూక్తభాష్యం సమాప్తం.

మంత్రకల్పార్ణవే.

పంచదశ్యాఋచః కుబేరఋషిః । ప్రస్తారపఙ్క్తిశ్ఛందః । హ్రీం శ్రీం హ్రీమితిబీజాని । ద్విధావిభక్తమంత్రేణ సబీజత్ర

। సవర్ణ్ణవేన త్రివారమనులోమ విలోమపరివర్తనేన తష్టోధా
సః॥ ధ్యానం॥ ధ్యాయేల్లక్ష్మీం ప్రహసితముఖీం రాజ్యసిం
సనస్థాం ముద్రాశక్తిం సకలవినుతాం సర్వసంసేవ్యమానాం ।
పూజ్యా మఖిలజననీం హేమవర్ణాంహిరణ్యాం భాగ్యో
గాం భువనసుఖదాం భార్గవీంభూతిధాత్రీం ॥ మంత్రోయం
న్యరాశే ... యా తులసీకాష్ఠమాలయా వా
త్సహమష్టశతం ... ప్రకారేణ సహస్రదివస జపా
ద్భోభవతి । వ్యాఘ్రాజినే మహాస్త్రీనీలాక్షమాలయా పంచలక్ష
జపాచ్ఛత్రూన్ జయతి । వస్త్రాసనే దర్భాస్తరణే వా రుద్రాక్ష
మాలయా నవలక్షజపా ద్వాదశ్యంప్రాప్నోతి । వేత్రాసనే సువ
ర్ణాక్ష మాలయా కోటిజపా ద్రాజ్యంప్రాప్నుయాత్ । ఐహిక
ర్వకామప్రదోయం మంత్రః । ధనాతిస్వేషా ద్వితీయా ఋచ
నుకరోతి । అన్యదన్యత్రోక్త మేవేతిసమానం॥౧౫॥ ఇతి పఞ్చ
శీ ఋగ్వ్యాఖ్యాతా॥

తాత్పర్యము.

రెండవ ఋక్కునకు చెప్పబడిన అర్థమే ఈ ఋక్కు
నకు తగియున్నది. ఈ మంత్రము సకలైహిక కామ్యార్థ
ప్రదం బగును - దీనిని ౧౮౦౦ దినములు తులసీ పూసలతో

శ్రీసూక్తభాష్యం.

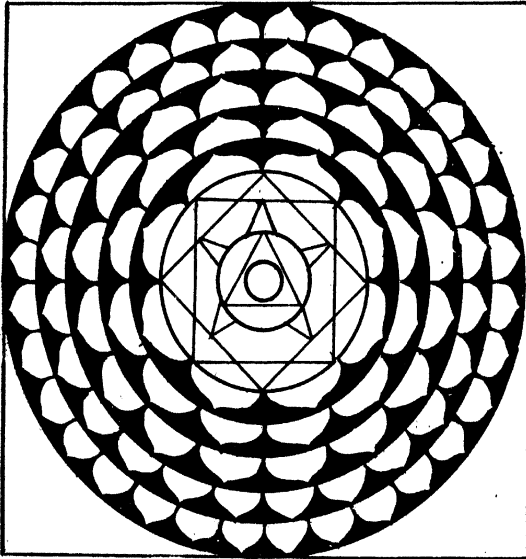
గాని కమలాక్ష మాలతోగాని ధాన్యరాశిని కూర్చుండి పది-
లక్షల జపము జేసినేని సకల కామ్యములను సిద్ధించుచుండును.
పులి చర్మమున కూర్చుండి ఇంద్రనీలమణుల మాలికతో ఇ-
లక్షలు జపము జేసిన నతని శత్రువులు నాశ మగుచుండెదరు.
వస్త్రాసనమున గాని దర్భాసనమున గాని కూర్చుండి రుద్రాక్ష
మాలికతో ౯ - లక్షలు జపము జేసిన విద్యాప్రాప్తి గలుగును.
పత్రపు చాపమీద బంగారు పూసల మాలికతో కోటి జప
ము సల్పిన నతడు మహారాజగును. న్యాస తర్పణ హోమా
ది విధులను పూర్వోక్త క్రమంబునగా దెలిసి జేయ వలసినది.
ఈ మంత్రము త్రివర్గ ఫల ప్రదం బనబడియె॥ ౧౩॥ శ్రీసూక్త
భాష్యము ముగిసెను.

మహాలక్ష్మీరత్నకోశే యంత్రోద్ధారః.

ద్వాత్రింశతోష్టకే యంత్రే ఏతన్మంత్రం విలిఖ్యతు - ధా
రయేత్ప్రతిపాత్రాద్యైః స్సమృద్ధో జాయతేచిరాత్ - మహాయంత్రం
ప్రవక్ష్యామి మహాలక్ష్మ్యా విశేషతః -

యంత్రోద్ధారః.

భూద్వంద్వాశ్రయమాలిఖ్య త్రికోణత్రయసద్గకం - పంచకోణ

జం పఞ్చపఞ్చ పఞ్చారిం సుపఞ్చకం - పస్యాదిత్యకలాపత్రే వ్యాలిఖి
త్వా కమసృతః - చతుర్వింశద్దళే తాత సర్వసౌభాగ్యదాయినీం -
శ్రీగాయత్రీమంత్రరాశే ర్ద్వాత్రింశ దక్షరాత్మకం - భూపురే విలిఖి
త్వా బీజం సమ్యగంకమలాసన - హైమే వా రాజతే తామ్రే సీసే వా భూ
ర్జపత్రకే - పూర్వవత్కాస్య విధియోద్ధ్యాత్వా సర్వసౌభాగ్యకల్పనాం -
సర్వలోకవశీకారం సర్వార్థకరంపరం - సర్వపాపక్షయకరం
సర్వోపద్రవనాశనం సర్వరోగహరం శ్రేష్ఠం సర్వశత్రువినాశనం -
సర్వభూతప్రశమనం - సర్వవిఘ్ననివారణం - సర్వమృత్యుప్రశమ
నం సర్వాభీష్టార్థసిద్ధిదం - ధర్మార్థకామమోక్షాణాం సాధనం భా
గ్యకారణం - శ్రీసూక్తస్య మాహాత్మ్యంతు మయావక్తుం న శక్యతే -
యదభూపాలసహస్రేణ గణ్యం తే వక్తుమిందవః - తథాపి శ్రీమహా
లక్ష్మ్యా వైభవం సూక్తవైభవం - కథనం గణ్యతే లోకే కల్పకోటి
శతైరపి - అతస్సంక్షేపతః ప్రోక్తం తవ శ్రీసూక్తవైభవం .. గోప్యా
ద్గోప్యతమం సూక్తం పుస్తకం న ప్రకాశయేత్ - శ్రీసూక్తపఞ్చకం
తే సర్వాభీష్టం ప్రయచ్ఛతి - శ్రీసూక్తం తు పఠంత్రేణ కథనాలోకేన
సిధ్యతి ॥ శ్రీసూక్తం గురుముఖాత్తు మంత్రం తు ... - ఉపాస్య
రహస్యగుహ్యే గృహీయాన్మంత్రముత్తమం । పశ్చాదేతాని నామాని
సాధయేద్గురుశాసనాత్ - గురుభ్యోయావదభ్యస్తం తావదేవాప

నాలోకయేత్ - ఏవం వర్ణం పుస్తకస్థం సిద్ధమేనావలోకయేత్ - అవ
పాత్రేయథాన్యస్తం పయోదధిఘృతాదికం - తస్య పాత్రస్య దో
ష్యల్యాత్ప్రహాపాత్రేణనశ్యతి - తస్మాద్గురుముఖాల్లబ్ధ్వా శ్రీసూక్తం
షోడశార్చకం - ప్రజపేత్సర్వసిద్ధ్యర్థం మోక్షముద్దిశ్యమంత్రవిత్ -
సర్వాన్కామాన్ సమాశ్రిత్య మర్త్యలోకే మహీయతే॥ ఇతి మహా
లక్ష్మీరత్నకోశే సప్తవింశోఽధ్యాయః.

ఫలస్తుతిః.

నిరుక్తకారోక్త శ్రీసూక్తఫలస్తుతిః॥ యశ్శుచిః ప్రయతో
భూత్వా జుహుయాదాజ్య మన్వహం । శ్రియఃపంచ దశర్చంచ
శ్రీకామస్సతతం జపేత్ ॥౧॥

యః శ్రీకామః సతు శుచిః ప్రయతశ్చ భూత్వా సతతం సం
కల్పదినాది పంచదశాబ్దేషు ప్రత్యహం స్వశాఖోక్త విధానేనా
గ్నిం సంస్కృత్య శ్రీసూక్త పంచదశ ఋగ్భిః పంచదశాజ్యాహు
తీః హుత్వా తతః పరం శ్రియః శ్రీసూక్తస్థ పంచదశర్చం సార్థ
స్యైకవారమితియథాశక్త్య ఖండపారాయణం కుర్యాత్ । అథ
వా పంచదశవారమ ఖండపారాయణం కృత్వా తతఏకైకాష్టవం
విధివద్యథా సంఖ్యం జపేత్ । తదశక్తౌ లౌకికేగ్నావపి పంచ

దశఋషిభిః ప్రత్యహం పంచదశాబ్దా బహుతిథాః కృత్వా పంచదశ
వారం శ్రీసూక్తం జపేత్ తస్య శ్రీకామస్య తస్మిన్నేవ జన్మని మహా
లక్ష్మీప్రాప్తిర్భవిష్యతీతి విజ్ఞాయతే । విధివదనుష్ఠానాం సమస్త
స్యతు ఛాయామాత్రం వా యథాయోగ్యం వా ఫలం భవతి । ప్రతి
బంధక బాహుళ్యేతు జన్మాంతరే ఫలానుభవః భవిష్యతీతి సిద్ధాం
తః॥ తదుక్తం మంత్రరహస్యే "అధికారి యథాభావే యథా కా
లే యథావసుం । యాదృగ్విధానసంధానః ప్రజపేన్మంత్ర
ఫలం॥ కాలదేశక్రియారూపా వ్యవసాయం లభేన్నరః । ఉత్కృ
ష్టేనైవ పుణ్యేన తస్మిన్నేవహి జన్మని॥ ఉత్కృష్టం ప్రాప్నుయాన్మర్త్యో
న్యాత్ర కార్యా విచారణా । పుణ్యస్యానుత్కృష్టత్వే తు చిరాత్ప్రాప్యం
చిత్ఫలం లభేత్॥ ప్రతిబంధక బాహుళ్యే ఫలం జన్మాంతరే భవేత్ । స
దేవతోపాసనాత్సర్వం భవిష్యతి న సంశయః॥ తస్మాన్మంత్రం జపేద్భక్త్యా
యుతశ్శుద్ధేంద్రియః క్రియః" ఇతి॥౧॥

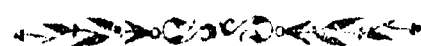
తాత్పర్యము.

ధనకాముండగువాడు సాధన సంపత్తి సంపన్నుండై శుచిర్భూతుండగుచు నింద్రియంబులకు దుర్వ్యాపారంబుల బోనివ్వక నుచితాభిసంధిగలవాఁడగుచు నుత్తరాయణ శుక్లపక్షాది

సముచితకాలంబున పద్మాకర తులసీకానన గోష్ఠాది పుణ్య ప్రదేశంబులయందు విధ్యుక్త ప్రకారముగ దీక్షితుండై సంకల్పించి ౧౨ - సంవత్సరముల వరకును ప్రత్యహము నిత్యకర్మ విరుద్ధంబుగ ప్రాతఃకాలంబున ప్రాతస్స్నాతుఁడై లౌకికశాఖా యథాలాభ్యముగ ౧౫ - ఋత్విక్కులచేత పంచదశాజ్యాహుతులను హోమము చేసి ౧౬ - ఋత్విక్కులను అఖండముగ జపము చేయవలసినది - ఒక్కొక్క ఋత్విక్కైనను తత్తదుక్త న్యాసాదివిధి ప్రకారము జపించి శాంతి జేయవలసినది. మంత్ర సిద్ధివలన నట్టియట్టి పుణ్యము గలిగెనేని సూక్త పారాయణోక్త ఫలంబు సంపూర్ణముగ నా జన్మమునందే ఘటిల్లుచుండు. అనుట్టి పుణ్యంబైన నిసుమంత ఫలము ఛాయామాత్రముగ గలుగక మానదు. విధ్యాధిక్యము గలిగెనేని ప్రతిబంధకాంతరయము వలన సాకల్యము జన్మాంతరానుభోగ్య ఫలదాయకంబగుచుండును. కాలదేశ క్రియానుగుణంబుగ కర్తృక్రమ యోగ్యతానురూపంబైన ఫలంబు గలుగును గాని యెక్కువ రాజాలదు. వాక్సంయమము, చిత్తైకాగ్రత, మనశ్శుద్ధి, శౌచము, బ్రహ్మచర్యము, అహింస, సత్యము, అస్తేయము, క్షాంతి, భూతదయ, సత్త్వము, ఆహారశుద్ధి మొదలైన నియమము లన్నియును ఆవశ్యకము లైనవి.

ఈలాగున నీ శ్రీసూక్తంబును అనుష్ఠానము జేసినవారలు బ్రాహ్మణ ద్వారా జేయించినవారలు గూడ ధనవృద్ధి, ధాన్యవృద్ధి, పుత్రపౌత్రాభివృద్ధి, కల్యాణకార్య సంపత్తి, సౌఖ్యము, భాగ్యము, రాజ్యము, గౌరవము, కృషిలాభము, వాణిజ్యలాభము, వివాద విజయము, ఆరోగ్యము, సంతానము, మొదలైన సుఫలములను బొంది ఇహలోకమున సకల సౌఖ్యములను చిరకాలము అనుభవించి చివరకు శ్రీమన్నారాయణానుగ్రహమువలన శాశ్వతమైన పరమపదమును సులభముగ పొందగలరని వేదసిద్ధాంతమైనది.

శ్రీసూక్తభాష్యాభిప్రాయము ముగిసెను.

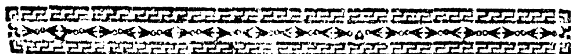
శ్రీలక్ష్మీనారాయణార్పణమస్తు.

మంగళమస్తు.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరస్తు.

ఋగ్వేదీయ సౌభాగ్యలక్ష్మ్యుపనిషత్.

ఓం వాఙ్మే మనసీతిశాంతిః ॥ అథ భగవన్తం దేవా ఊచుః
హే భగవన్నః కథయ సౌభాగ్యలక్ష్మీ విద్యాం తథేత్యవోచత్ భగ
వానాదినారాయణః । సర్వే దేవా యూయం సావధానమనసో భూ
త్వా శృణుత । తురీయరూపాం తురీయాతీతాం సర్వోత్కటాం
సర్వమంత్రాసనగతాం పీఠోపపీఠదేవతా పరివృతాం చతుర్భు
జాం శ్రియం హిరణ్యవర్ణామితి పంచదశర్గ్భిర్ధ్యాయేత్ ॥ అథ
పంచదశర్గాత్మకస్య శ్రీసూక్తస్యానందకర్దమ చిక్లీతేందిరా
సుతా ఋషయః । శ్రీరిత్యాద్యస్య ఋచః । చతుర్దశానామృచా
మానందాద్యృషయః । హిరణ్యవర్ణా ద్యత్రియస్యానుష్టు
ప్ఛందః । కాంసోస్మీత్యస్య బృహతీఛందః । తదన్యయోర్ద్వయో
స్త్రిష్టుప్ఛందః । అనుష్టుప్పునరష్టకస్య । శేషస్య ప్రస్తార
పఙ్క్తిః । శ్రీరగ్నిర్దేవతా । హిరణ్యవర్ణామితిబీజం । కాం
సోస్మీతిశక్తిః । హిరణ్మయీ చంద్రా రజతస్రజా హిరణ్యస్రజా

హిరణ్మయ్యై హిరణ్యవర్ణేతి ప్రణవాదినమోంతైశ్చతుర్థ్యంతైరంగన్యాసః॥ అథవక్త్రైస్త్రైరంగన్యాసః మస్తకలోచనశ్రుతిఘ్రాణ వదనకంఠబాహుద్వయ హృదయనాభి గుహ్యపాయూరు జానుజంఘాసు శ్రీసూక్తైకైకర్చం క్రమశో న్యసేత్ ॥ అమలకమల సంస్థా తద్రజః పుంజవర్ణా కరకమలధృతేష్టాభీతియుగ్మాంబుజా చ। మణిముకుట విచిత్రాలంకృతా కల్పజాలైస్సకలభువనమాతా సంతతం శ్రీశ్శ్రియై నః ॥ తత్పీఠం కర్ణికాయాం స సాధ్యం శ్రీబీజం। వస్వాదిత్యకలాపద్మేషు శ్రీసూక్తగతార్ధార్ధర్చా హృల్లేఖయా బహిర్మాతృకయా చ శ్రియం। యంత్రాంగదశకం చ విలిఖ్య శ్రియమావాహయేత్। అంగైః ప్రథమావృతిః। పద్మాదిభిర్ద్వితీయా లోకేశైస్తృతీయా తదాయుధైస్తురీయావృత్తిర్భవతి శ్రీసూక్తేనావాహనాది షోడశసహస్రజపః। సౌభాగ్యరమైకాక్షర్యా భృగున్నిచృద్గాయత్రీ శ్రియ ఋష్యాదయః। శమితిబీజశక్తీ। శ్రామిత్యాదిషడంగం॥ భూయాద్భూయో ద్విపద్మా భయవరదకరా తప్తకార్తస్వరాభా శుభ్రాభ్రాభేభయుగ్మద్వయ కరధృతకుంభాద్భిరాసిచ్యమానా। రత్నౌఘాబద్ధమౌళి ర్విమలతరదుకూలార్తవాలేపనాఢ్యా పద్మాక్షీ పద్మనాభోరసికృతవసతిః పద్మగా శ్రీశ్శ్రియై నః। తత్పీఠం। అష్టపత్రం వృత్తత్రయం ద్వాదశరాశిఖండం

చతురశ్రాంగవాపీఠం భవతి । కర్ణికాయాం ససాధ్యం శ్రీబీజం । విభూతిరున్నతిః కాంతిస్సృష్టిః కీర్తిస్సన్నతిర్వ్యుష్టిరుత్కృష్టిరృద్ధిరితి ప్రణవాదినమోంతైశ్చతుర్థ్యంతైర్నవశక్తింయజేత్ । అంగైః ప్రథమావృతిః । వాసుదేవాదిర్ద్వితీయా । బాలాక్యాద్యస్తృతీయా । ఇంద్రాదిశ్చతుర్థీ భవతి । ద్వాదశలక్షజపః । శ్రీర్లక్ష్మీర్వరదా విష్ణుపత్నీ వసుప్రదా హిరణ్యరూపా స్వర్ణమాలినీ రజతస్రజా స్వర్ణప్రభా స్వర్ణప్రాకారా పద్మవాసినీ పద్మహస్తా పద్మప్రియా ముక్తాలంకారా చంద్రా సూర్యా బిల్వప్రియా ఈశ్వరీ భుక్తిర్ముక్తిర్విభూతిః ఋద్ధిస్సమృద్ధిః కృష్టిః పుష్టిర్ధనదా ధనేశ్వరీ శ్రద్ధా భోగినీ భోగదా సావిత్రీ ధాత్రీ విధాత్రీత్యాదిప్రణవాది నమోంతాశ్చతుర్థ్యంతా మంత్రాః । ఏకాక్షరవదంగాదిపీఠం । లక్షజపః - దశాంశం తర్పణం । శతాంశం హవనం । సహస్రాంశం ద్విజతృప్తిః నిష్కామానామేవ శ్రీవిద్యాసిద్ధిః॥ న కదాపి సకామానామితి॥

అథ హైనాం దేవాశ్చ తురీయయా మాయయా నిర్దిష్టం తత్త్వం బ్రూహీతి తథేత్యువాచ । యోగేన యోగో జ్ఞాతవ్యో యోగో యోగాత్ప్రవర్ధతే । యోఽప్రమత్తస్తు యోగేన స యోగీ రమతే చిరం॥ సమాప్య నిద్రాం సుజీర్ణేఽల్పభోజీ శ్రమత్యాజ్య

బాధవినిర్ముక్తప్రదేశే । సదాసీనస్తన్నిష్ఠవిష ప్రియతోఽభ్యా
ప్రాణరోధో నిజాభ్యాసమార్గాత్ ॥ వక్త్రే సాపూర్యవాయుం
హుతవహనిలయే పానమాకృష్య ధృత్వా స్వాస్థ్యే సుస్థాధ్యంగుళీ
భిర్వక్త్రకరతలతారాఘ్రాణరేవం నిరుధ్య । శ్రోత్రే నేత్రే ఘ్రాణసా
పుటయుగళముఖో స్వనద్వారేణ సత్యే కృత్యంత ప్రత్య
ప్రణవబహువిధ ధ్యానసంలీనచిత్తః । శ్రవణముఖనయననాసా
నిరోధనేనైవకర్తవ్యం । శుద్ధసుషుమ్నాసరణౌ స్ఫుటమమలం
శ్రూయతే నాదః । విచిత్రఘోషసంయుక్తా అనాహతే శ్రూయతే
ధ్వనిః । దివ్యదేహశ్చ తేజస్వీ దివ్యగంధస్త్వరోగవాన్ । సం
పూర్ణహృదయః శూన్యే త్వారంభయోగవాన్భవేత్ । ద్వితీ
యాం విఘటీకృత్య వాయుర్భవతి మధ్యగః । దృఢాసనో భవేద్యో
గీ పద్మాద్యాసనసంస్థితః । విష్ణుగ్రంథేస్తతో భేదాత్పరమా
నందసంభవః । అతిశూన్యే విమర్దశ్చ భేరీశబ్దస్తతో భవేత్ ।
తృతీయాం యత్నతో భిత్త్వా నినాదో మర్దలధ్వనిః । మహాశూ
న్యం తతో యాతి సర్వసిద్ధిసమాశ్రయం । చిత్తానందం తతో భిత్త్వా
సర్వపీఠగతానిలః । నిష్పత్తౌ వైష్ణవః శబ్దః క్వణతీతి క్వణో భవే
త్ । ఏకీభూతం తదా చిత్తం సనకాదిమునీడితం । అంతేన తం
సమారోప్య ఖండే ఖండం సమర్పయన్ । భూమానం ప్రాప్య తం ధ్యా

త్వా కృతకృత్యోహ్యుత్థితో భవేత్ । యోగేన యోగం సంరోధ్య భా
వం భావేన చాంజసా । నిర్వికల్పం పరం తత్త్వం సదా భూత్వా ప
రం భవేత్ । అహంభావం పరిత్యజ్య జగద్భావమనీదృశం । నిర్వి
కల్పే స్థితో విద్వాన్ భూయో నాప్యనుశోచతి । సలిలే సైంధవం
యద్వత్ సామ్యం భవతి యోగతః । తథాత్మమనసోరైక్యం సమా
ధిరభిధీయతే । యదా సంక్షీయతే ప్రాణో మానసం చ ప్రలీయతే ।
తదా సమరసత్వం యత్ సమాధిరభిధీయతే । యత్సమత్వం తయోర
త్ర జీవాత్మపరమాత్మనోః । సమస్తనష్టసంకల్పః సమాధి
రభిధీయతే । ప్రభాశూన్యం మనశ్శూన్యం బుద్ధిశూన్యం నిరామ
యం । సర్వశూన్యం నిరాభాసం సమాధిరభిధీయతే । స్వయ
ముచ్చలితే దేహే దేహీ నిత్యసమాధినా । నిశ్చలం తం విజానీయాత్
సమాధిరభిధీయతే । యత్ర యత్ర మనో యాతి తత్ర తత్ర పరం
పదం । తత్ర తత్ర పరం బ్రహ్మ సర్వత్ర సమవస్థితమితి ॥

అథ హైనం దేవా ఊచుర్నవచక్రవివేకమనుబ్రూహీతి తథే
తి స హోవాచ । ఆధారే బ్రహ్మచక్రం త్రిరావృత్తం భగమండలాకా
రం తత్ర మూలకందే శక్తిః । పావకాకారం ధ్యాయేత్ తత్రైవ కామ
రూపపీఠం సర్వకామఫలప్రదం భవతి । ఇత్యాధారచక్రం ।
ద్వితీయం స్వాధిష్ఠానచక్రం షడ్దళం తన్మధ్యే పశ్చిమాభిముఖం
లింగం ప్రవాలాంకురసదృశం ధ్యాయేత్ తత్రైవోడ్యాణ పీఠం

జగదాకర్షణ సిద్ధిదం భవతి । తృతీయం నాభిచక్రం పంచావ
ర్తం సర్పకుటిలాకారం తన్మధ్యే కుండలినీం బాలార్కకోటి
ప్రభాం తనుమధ్యాం ధ్యాయేత్ । సామర్థ్యశక్తిః సర్వసిద్ధిప్ర
దా భవతి । మణిపూరకచక్రం హృదయచక్రం అష్టదళం అధో
ముఖం । తన్మధ్యే జ్యోతిర్మయలింగాకారం ధ్యాయేత్ । సైవ
హంసకళా సర్వప్రియా సర్వలోకవశ్యకరీ భవతి । కంఠచక్రం
చతురంగులం తత్ర వామే ఇడా చంద్రనాడీ దక్షిణే పింగళా
సూర్యనాడీ । తన్మధ్యే సుషుమ్నాం శ్వేతవర్ణాం ధ్యాయేత్ ।
య ఏవం వేదానాహత సిద్ధిదా భవతి । తాలుచక్రం తత్రా
మృతధారా ప్రవాహః ఘంటికాలింగం మూలచక్రే రంధ్రే
రాజదంతావలంబినీ వివరం దశమద్వారం తత్ర శూన్యం ధ్యాయే
చ్చిత్తలయో భవతి । సప్తమం భ్రూచక్రం అంగుష్ఠమాత్రం తత్ర
జ్ఞాననేత్రం దీపశిఖాకారం ధ్యాయేత్ । తదేవ కపాలకందం
వాక్సిద్ధిదం భవతి ॥ ఆజ్ఞాచక్రమష్టమం । బ్రహ్మరంధ్రం నిర్వాణ
చక్రం తత్ర సూచికాగృహేతరం ధూమ్రశిఖాకారం ధ్యాయే
త్ । తత్ర జాలంధరపీఠం మోక్షప్రదం భవతి । ఇతి పరబ్రహ్మ
చక్రం నవమమాకాశచక్రం తత్ర షోడశదళపద్మ మూర్ధ్వముఖం
ఖం తన్మధ్యకర్ణికా త్రికూటాకారా తన్మధ్యే ఊర్ధ్వశక్తిం
తాం పశ్యన్ ధ్యాయే త్తత్రైవ పూర్ణగిరిపీఠం సర్వేచ్ఛాసిద్ధి సాధ

సంభవతి ॥ సౌభాగ్యలక్ష్మ్యుపనిషదం నిత్యమధీతే సోఽగ్నిపూతో భవతి । స వాయుపూతో భవతి । స సకలధనధాన్య సత్పుత్రకళత్ర హయభూగజపశుమహిషీ దాసీదాసయోగ జ్ఞానవాన్ భవతి । న స పునరావర్తతే న స పునరావర్తతే. ఇత్యుపనిషత్ ॥ ఓం వాఙ్మే మనసీతిశాంతిః॥ శ్రీరస్తు॥

ఇతి సౌభాగ్యలక్ష్మ్యుపనిషత్సమాప్తా.

శ్రీపంచదశీస్తవ ప్రారంభః.

ఓం॥ కల్యాణవృష్టిభిరివామృతపూరితాభిర్లక్ష్మీస్వయం వరణమంగళదీపికాభిః । సేవాభిరంబ తవ పాదసరోజమూలే నాకారి కిం మనసి భాగ్యవతాం జనానాం॥౧॥ ఏతావదేవ జనని స్పృహణీయమాస్తే త్వద్వందనేషు సలిలస్థగితే చ నేత్రే । సాన్నిధ్యముద్యదరుణాయుత సోదరస్య త్వద్విగ్రహస్య సుధయా పరమాప్లుతస్య ॥౨॥ ఈశత్వనామకలుషాః కతి వా న సంతి బ్రహ్మాదయః ప్రతిభవం ప్రళయాభిభూతాః । ఏకస్స ఏవ జనని స్థిరసిద్ధిరాస్తే యః పాదయోస్తవ సకృత్ప్రణతిం కరోతి ॥౩॥ లబ్ధ్వా సకృత్త్రిపురసుందరి తావకీనం కారుణ్యకందళితకాంతిభరం కటాక్షం । కందర్పభావసుభగాః త్వయి భక్తిభాజస్సంమోహయంతి తరుణీర్భువనత్రయేషు

ః॥౪ ॥ హ్రీంకారమేవ తవనా
నిలయే త్రిపురే త్రినేత్రే । త్వాం సంస్మ[illegible]
యదీవ్యంతి నందనవనే సహలోకపాలైః॥[illegible]
శం పరిపీయమానః క్రూరః కథం న భవితా గరళస్య
నాయ యది మాతరిదంత వాధకాం దేహస్యశశ్వదమృతా [illegible]
స్య॥౬॥ సర్వజ్ఞతాం సదసి వాక్పటుతాం ప్రసూతే దేవి త్వదంఘ్రి
సరసీరుహయోః ప్రణామః - కించ స్ఫురన్ముకుట ముజ్జ్వలమాతప
త్రం ద్వే చామరే చ మహతీం వసుధాం దదాతి ॥౭ ॥ కల్పద్రుమై
రభిమత ప్రతిపాదనేషు కారుణ్యవారిధిభి రంబ భవత్కటాక్షైః ।
ఆలోకయ త్రిపుర సుందరి మామనాథం త్వయ్యేవ భక్తిభరితం త్వ
యి బద్ధతృష్ణం॥౮॥ హంతేతరేష్వపి మనాంసి నిధాయ చాన్యభక్తి
వహంతి కిల పామరదైవతేషు । త్వామేవ దేవి మనసా సమనుస్మరా
మి త్వామేవ నౌమి శరణం జనని త్వమేవ॥౯॥ లక్ష్మీషు సత్స్వపి
కటాక్షనిరీక్షణానామాలోకయ త్రిపుర సుందరి మాం కదాచిత్ ।
నూనం మయా తు సదృశః కరుణైకపాత్రం జాతో జనిష్యతి జనో న చ
జాయతే వా ॥౧౦ ॥ హ్రీం హ్రీమితి ప్రతిదినం జపతాం తవాఖ్యాం
కిం నామ దుర్లభమిహ త్రిపురాధివాసే । మాలాకిరీటమదవారణ
మాననీయాం తాం సేవతే వసుమతీ స్వయమేవ లక్ష్మీః ॥౧౧॥ సంప

సౌభాగ్యలక్ష్మ్యుపనిషత్.

సామ్రాజ్యదాననిరతాని స
ంతాపహరణోద్యతాని మామేవమాతర
॥ కల్పోపసంహృతిషు కల్పితతాండ
భైరవస్య । పాశాంకుశైక్షవశరాస
నపుష్పబాణా సా సాక్షిణీ విజయతే తవ మూర్తిరేకా ॥౧౩॥ ల
గ్నం సదా భవతు మాతరిదం తవార్ధం తేజః పరం బహుళకుంకుమ
పంకశోణం । భాస్వత్కిరీటమమృతాంశుకలావతంసం మధ్యే త్రి
కోణనిలయం పరమామృతార్ద్రం ॥౧౪ ॥ హ్రీంకారమేవ తవ నా
మ తదేవ రూపం త్వన్నామ దుర్లభమిహ త్రిపురే గృణంతి । త్వత్తే
జసా పరిణతం వియదాదిభూతం సౌఖ్యం తనోతి సరసీరుహసంప
దాద్యైః ॥౧౫॥ హ్రీంకారత్రయసంపుటేన మహతా మంత్రేణ
సందీపితం స్తోత్రం యః ప్రతివాసరం తవ పురో మాతర్జపేన్మంత్ర
విత్ । తస్య క్షోణిభుజో భవంతి వశగా లక్ష్మీశ్చిరస్థాయినీ వాణీ
నిర్మలసూక్తిభారభరితా జాగర్తి దీర్ఘం వయః ॥

ఇతి శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాదాచార్య కృతిషు.

కల్యాణవృష్టిస్తవ స్సంపూర్ణః.

ఓం తత్సత్.